

Insula purpurie

Repetiție generală cu piesa cetățeanului Jules Verne în teatrul lui Ghennadi Panfilovici, cu muzică, erupția unui vulcan și marinari englezi
4 ACTE, CU PROLOG ȘI EPILOG

Actul întâi, al doilea și al patrulea se petrec pe o insulă pustie, actul al treilea în Europa, iar prologul, în teatrul lui Ghennadi Panfilovici.

Personajele:

Prolog

GHENNADI PANFILOVICI, directorul teatrului, tot el lordul Bduard Glenarvan VASILII ARTUROVICI DIMOGAȚKI, tot el Jules Verne, tot el

Kiri-Kuki, un vântură-lume aciuat la curte NIKANOR METIOLKIN, regizor secund, tot el – lacneu Paspартu, tot el îi pune samovarul lui Ghennadi Panfilovici, tot el este papagalul vorbitor.

JACQUES PĂGÂNEL, membru al Societății de geografie LIDIA IVANNA, tot ea lady Glenarvan GATTERAS, căpitan BETSY, camerista lui lady Glenarvan SIZI-BUZI al II-lea, harap alb, cârmuitorul insulei LIKKI-TIKKI, conducător de oști, harap alb SUFLERUL LIKUI ISAICI, dirijor TOHONGA, un harap din gardă KAI-KUM, primul băștinaș pozitiv FARRATETE, al doilea-Mștinaș pozitiv MUZICANTUL cu trompeta SAVVA LUKICI

GARDA DE HARAPI (negativă, dar care spre final se căiește), BĂȘTINAȘI și BĂȘTINAȘE ROȘII (pozitivi și în gloate imense), HAREMUL LUI SIZI-BUZI, MARINARI ENGLEZI, MUZICANȚI, ELEVII TEATRULUI, COAFORI și CROITORI-Se deschide o parte a cortinei și apare biroul și cabina de machiaj a lui Ghennadi Panfilovici. Masă de scris, afișe, oglindă. Ghennadi Panfilovici – roșcat, ras, cu multă experiență, stă la masă. E supărat. Undeva se aude o muzică plăcută, foarte ritmată, și voci înfundate, nefirești (se repetă scena balului).

Metiolkin atimă în cer printre niște sfori încurcate și cântă: „Iubit-am eu și plâns-am eu, dar m-a distrus escrocul meu”. Ziua.

GHENNADI Metiolkin!

METIOLKIN (cade din cer în birou): Aici, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI N-a venit? METIOLKIN Nu, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Da la el acasă ați trimis?

METIOLKIN De trei ori a fost curierul. Camera-i încuiată cu lacăt. A întrebat-o pe proprietăreașă când e de găsit și aia cică: „Vai,

domnule, păi nu-l dibui nici cu câinii!” GHENNADI Scriitor! Ptiu, lua-l-ar dracu’ să ia!

METIOLKIN Să-l ia dracu’, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Ce tot orăcăi ca un papagal? Dă-mi raportul! METIOLKIN Am înţeles. S-a rupt fundalul Mariei *Stuart*.

Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Că doar n-o să-ţi repar eu fundalurile? Ce-mi vii cu fleacuri... Cârpiţi-l. METIOLKIN E plin de găuri, Ghennadi Panfilîci. Dăunăzi, când l-au coborât, vedeai prin el mânuitorii de decoruri...

Sună telefonul.

GHENNADI Pune-i un petec. (*La telefon.*) Da. Teatrul. Nu dăm invitaţii. Cu tot respectul. (*Pune receptorul.*)

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN

Ce oameni, domnule! Când se suie în tramvai doar nu se duc să-i ceară conductorului bilete de favoare, nu? Dar la teatru, nu ştiu de ce, consideră că e sfânta lor datorie să meargă pe gratis. Zi şi tu dacă asta nu-i nesimţire! Curată nesimţire! mai departe.

Nişte bani, Ghennadi Panfilîci, pentru petec. Ard de nerăbdare să-ţi dau. Cam cinci sute de ruble, nu? Cum i-am dat şi pungaşului ăluia!... Te duci şi-ţi tai o bucată... (*Telefonul.*) Da?... Nu dăm bilete de favoare. Da. (*Pune receptor ui.*) Ce ţipi! Te duci... (*Telefonul.*) Nu dăm nimănui (*Pune receptorul.*) Pedeapsa lui Dumnezeu! Te duci deci, şi iei fundalul... (*Telefonul.*) Ah, de-ai crăpa odată!... Cum? Nu dăm la nimeri!... Pardon... Evgheni Romualdovici! Nu v-am recunoscut vocea. Cum să nu... cu soţia? Fermecător. La opt fără un sfert vă rog să poftiţi la casă. Toate cele bune. (*Pune receptorul.*) Metiolkin, fii bun, spune-i casierului să-i oprească dracului ăstuia acvatic două locuri în loja a doua. Care drac, Ghennadi Panfilîci? Păi responsabilul cu conducta de apă. Am înţeles.

Prin urmare iei... Dă-i mare gaura? Nicidecum, mică. Cam cinci-şase arşini. După părerea ta, una mare ar fi de vreo trei verste, nu? Sucit mai eşti! (*Gânditor.*) Ioann cel Groaznic n-o să se mai joace... Deci uite ce-i-Te duci şi tai din el o bucată potrivită. Ai înţeles? Înţeles.

(Strigă.) Volodia! Iei o bucată din fundalul lui Ioann cel Groaznic și croiești din ea un petec pentru Maria Stuart! N-o să mai jucăm Ioann cel Groaznic... L-au interzis... Or fi știind ei de ce... Ce treabă ai tu?...
Telefonul.

(ascultă): Nu, nu dau. (Pune receptorul.) Ce mai e?

GHENNADI

METIOLKIN Spuneți-le dumneavoastră elevilor, Ghennadi filîci, ăsta-i nesimțire curată. Își șterg fețele e» 1 jabalele. GHENNADI Nu înțeleg nimic.

METIOLKIN GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI

Le-am dat jabale pentru *Prea multă minte strică**, iar ei le folosesc în loc de cârpe, la demachiat.

Ah, jabourile?! Bandiții! Bine, o să le spun.

(Sună telefonul. Fără să ridice receptorul). Nu dăm bilete de favoare la nimeni. (Telefonul amuțește.) Du-te.

Am înțeles. (Iese.)

Douăsprezece și ceva. Iar dacă vreți să știți, dragi cetățeni, cine-i primul golan și bandit în lumea noastră teatrală, am să vă informez eu.

E Vaska Dâmogațki, care publică în diverse revistute sub pseudonimul Jules Verne. Spuneți-mi, tovarăși, cum de m-a îmbrobodit? Cum am putut să mă încred în el?

(intră repede): Ghennadi Panfilîci! A venit!

(rapace): A! Cheamă-l aici, cheamă-l, cheamă-l!

Poftiți. (Iese.)

(cu un vraf de caiete în brațe): Bună ziua, Ghennadi Panfilîci!

A, bună ziua, preestimabile tovarășe Dâmogațki, bună ziua, *monsieur Jules Verne!*

Sunteți supărat, Ghennadi Panfilîci?

Vai de mine! Vai de mine! Ha-ha! Eu să fiu supărat? Hi-hi! Sunt în culmea fericirii! Pur și simplu tremur de încântare!

Am fost bolnav, Ghennadi Panfilîci. Îngrozitor de bolnav...

Ia te uită, așa deci. Vai, vai! Scarlatină?

O viroză dintre cele mai crunte, Ghennadi Panfilîci.

Da, da.

Uitați, am adus-o, Ghennadi Panfilîci.

În ce zi suntem astăzi, cetățene Dâmogațki?

Optsprezece pe stil nou.

Exact. Și dumneata mi-ai dat cuvântul de onoare că pe data de cincisprezece îmi aduci piesa corectată.

DÂMOGAŢKI Doar trei zile, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Trei zile! Numai că ştii ce s-a întâmplat în aceste trei zile? Savva Lukici pleacă-n Crimeea! Măine la 11 dimineţa! DÂMOGAŢKI Nu se poate!

METIOLKIN GHENNADI METIOLKIN DÂMOGAŢKI

GHENNADI

DÂMOGAŢKI GHENNADI

DÂMOGAŢKI

GHENNADI DÂMOGAŢKI

GHENNADI DÂMOGAŢKI

GHENNADI DÂMOGAŢKI

GHENNADI

— Piesă de A.S. Griboedov (n.t.).

GHENNADI Ba se poate! Prin urmare, dacă nu-i arătăm astă, repetiția generală, vom avea ciucu cu spaua. În loc de spectacol! Dumneata, domnule Jnie., Verne, mi-ai compromis stagiunea! Asta e! Jjv idealist bătrân, te-am crezut pe cuvânt! Câne a înşfăcat cinci sute de ruble avans, n-aveai nicio viroză pe stil nou! Un scriitor nu face așa ceva dragă cetățene Jules Verne!

DÂMOGAŢKI Ghennadi Panfilîci! Și-acum ce-i de făcut?

GHENNADI Ce-i de făcut? Nu mi-a fost de ajuns că ți-am dat cinci sute de ruble, ca un smintit, am mai cheltuit și cu decorurile, am întors teatrul cu fundu-n sus, am dat peste cap tot planul de producție! Metiolkin! Metiolkin!

METIOLKIN (*intră-n fugă*): Aici sunt, Ghennadi Panfilîci.

GHENNADI Uite ce-i: ce fac ăia acolo?

METIOLKIN Repetă scena balului.

GHENNADI Dă-l dracului de bal! Spune-le să înceteze și să nu iasă niciunul din teatru!

METIOLKIN Să se demachieze?

GHENNADI Nu-i timp! E nevoie de toți! Așa cum sunt!

METIOLKIN Am înțeles. (*Fuge.*) Volodka! Spune-i portarului să nu lase niciun om să iasă din teatru!

GHENNADI (*în urma lui*) E nevoie de toți elevii! Și de orchestră!... E douăsprezece și ceva. Ei. Doamne-a-jută! (*La telefon*) 16 – 17 – 18. Cu Savva Lukici, vă rog! Ghennadi Panfilîci, directorul

teatrului... Savva Lukici? Bună ziua Savva Lukici. Cum stați cu sănătatea? Am auzit, am auzit. O reparație generală a organismului, cum – s-ar spune. V-ați suprasolicitat. He-he! Trebuie să vă odihniți. Organismul dumneavoastră ne este necesar. Uitați ce treabă am, Savva Lukici. Cunoscutul scriitor Jules Verne ne-a adus noul său op, *InsuU purpurie*. Cum adică a murit? E la mine,! „teatru. Ah... he-he. Pseudonim. Cetățeanul Dăm° gațki. Semnează Jules Verne. Un talent feroce.

— *Dimogațki tresare și pălește.*

GHENNADI Deci așa, Savva Lukici, avem nevoie de peri» 1 siunea domniei voastre. Cum ați spus? Sau *w* inter dicțiunea? Hi! Spiritual ca întotdeauna Cum? Până la toamnă? Savva Lukici, nu *f* distrugeți! Vă implor să faceți vizionarea chiaezi, la generală. E gata piesa, absolut gata

DÂMOGAȚKI GHENNADI

DÂMOGAȚKI GHENNADI

DÂMOGAȚKI

GHENNADI

METIOLKIN

GHENNADI

dâmogațki ghennadi metiolkin ghennadi metiolkin ce să vă chinuiți cu cititul în Crimeea? Acolo trebuie să faceți baie, nu să citiți tot soiul de prostii! Să vă plimbați pe plajă. Savva Lukici, ne omorâți! Tavanul e pe noi! O piesă ideologică până-n măduva oaselor! Cum credeți c-aș admite așa ceva în teatrul meu?... Începem în douăzeci de minute. Păi atunci măcar la actul trei, primele două le răsfoiți aici. Vă sunt extrem de recunoscător. *Gr and mergi*. De acord, vă aștept! (*Pune receptorul.*) Uf! Ei, acum să te ții, cetățene autor!

E chiar atât de fioros?

O să vezi imediat. Eu i-am tot zis că-i ideologică, ultraideologică, dar dacă nu-i câtuși de puțin ideologică? Te previn, dacă va fi nevoie, voi tăia fără milă, acum trebuie să ne salvăm pielea. Că poți să intri-ntr-o chestie, de nu mai ieși niciodată din ea. Poți să-ți pierzi reputația... Nenorocirea e că nici nu-i timp s-o mai văd. (*Selectează caietele.*)

M-am străduit, Ghennadi Panfilîci. Depinde cum te-ai străduit! Așa deci, prin urmare, actul întâi. O insulă locuită de băștinași roșii, care trăiesc sub stăpânirea harapilor albi... Ia stai, ce-i cu băștinașii

ăștia? E o alegorie aici, Ghennadi Panfilîci. E o chestie subțire.

Aoleu, m-ați omorât cu alegoriile! Fii atent, Savva urăște de moarte alegoriile. Le știu eu, zice, alegoriile astea! Pe dinafară e alegorie, iar pe dinăuntru e un menșevizm de-l tai cu toporul! Metiolkin! Metiolkin! (*intrând în fugă*): Ce doriți? Te însărcinez să montezi piesa. Primește, amice, un exemplar. Actul întâi. O insulă exotică. Dai niște bananieri, palmieri, vezi tu... (*Către Dâmo-gațki.*) Da' el în ce locuiește? Regele ăsta al lor? În wigwam, Ghennadi Panfilîci. E nevoie de un wigwam, Metiolkin. N-am wigwamuri, Ghannadi Panfilîci. Bine, atunci dă coliba din *Unchiul Tom*. Vegetație tropicală, maimuțe prin crengi, cornulețe cu cremă și samovarul. Samovarul de decor?

GHENNADI Zău așa, Metiolkin, de zece ani ești în teatru, și te porți ca un țânc! Savva Lukici vine să vadă repetiția generală. METIOLKIN A, da, da, da...

GHENNADI Păi înseamnă că-l servești și tu cu un ceai, nu? Spune-i bufetierului să compună două sandviciuri mai bogate, cu icre de Manciuria, zic eu. METIOLKIN (*în ușă*): Volodia! Dă o fugă la bufet! Un samovar pentru generală!

GHENNADI Asta-i, vezi? Nu tu băut, nu tu mâncat, iar cheltuielile au și început! Privește, domnule autor. Nu se știe încă ce venit va aduce piesa dumitale, și nici dacă va fi vreun venit! M-da! Un vulcan! A-a... fără vulcan nu se poate? DÂMOGAȚKI Ghennadi Panfilîci! Vă implor! Am o erupție în actul doi. Totu-i bazat pe erupție.

GHENNADI Eh, autoriiăștia! Scrieți așa, fără nicio reținere! Deși erupția e o chestie bună! De clasă! Publicului îi plac chestiile astea. Uite ce-i, Metiolkin! Munți avem destui, nu?

METIOLKIN Suntem plini de munți. E ticsit beciul. GHENNADI Păi atunci, uite ce-i: spune-i butaforului să ia un munte mai nenorocit și să-l transforme în vulcan. Hai, dă-i drumul!

METIOLKIN (*plecând, strigă*): Volodia! Zi-i butaforului să facă o gaură în Ararat și să dea foc prin ea. Cum? Da, cu fum. Arca dați-o jos. LIDIA (*intră ca o furtună*): Bună ziua, Ghenea. GHENNADI Bună, pisicuțo, bună. Da... permite-mi să ți-l prezint pe... Vasili Arturâci Dâmogațki, Jules Verne. Un talent cunoscut.

LIDIA Ah, am auzit atâtea despre dumneavoastră. GHENNADI Soția mea, *grande-coquette*...

DÂMOGAȚKI încântat.

LIDIA Se aude că ne-ați adus o piesă? DÂMOGAȚKI Chiar așa.

Muzica din dosul scenei se întrerupe brusc.

LIDIA Ah, asta-i foarte plăcut. Avem atâta nevoie de piese contemporane. Sper, Ghennadi, că m-ai distribuit și pe mine? Sau poate n-aveți nevoie de mine în piesa dumneavoastră? DÂMOGAŢKI Ah, cum să nu! Îmi pare foarte, foarte bine.

GHENNADI Sigur că da, sufleţelule, fireşte. Uite – Lady Glenarvan, un rol fermecător. E o femeie absolut în genul tău. Poftim, ia-l!

LIDIA (*punând mina pe rol*): în sfârşit, Ştiţi, Ghennadi al meu, ca să nu se creadă că-mi dă roluri fiindcă-i sunt rudă, mă ignoră cu desăvârşire. În această stagiune n-am fost distribuită decât de opt ori... GHENNADI Teatrul, mămico, e un templu. Nici asta nu trebuie uitat.

METIOLKIN (*dând buzna*): Mecanicul întreabă: corabia să fie cu pânze?

GHENNADI Vasili Arturâci?

DÂMOGAŢKI Cu pânze şi cu coş. Anii şaizeci.

METIOLKIN (*luându-şi zborul*): Volodea!...

GHENNADI (*în urma lui*): Metiolkin! Toată lumea pe scenă! Urgent!

METIOLKIN (*din spatele scenei*): Volodeal.

Se aud semnaleperate de sonerie electrică. Cortina se deschide şi ascunde cabinetul lui Ghennadi. Apare o scenă imensă şi pustie. În mijlocul ei, un vulcan făcut din munte varsă fum.

METIOLKIN (*îndepărtându-se cu spatele*): Funcţionează! Volo –, dea! Dă-l la o parte.

Vulcanul se retrage modest într-o parte. Pe scenă începe să iasă trupa: Dirijorul Likui Isaici; în frac, Suflerul, Likki în frac Şi zi în frac, nişte domnişoare cu picioare subţiri şi buzele rujate... Rumoare... voci de femei: „O piesă nouă... piesă nouă...”

SIZI Ce se întâmplă? Repetiţie?

Voci de femei: „Se spune că-i grozav de interesant!...” Apar Ghennadi, Lidia şi Dâmogăţki. Din cer coboară lin un bananier şi se aşază peste Dâmogăţki.

DÂMOGAŢKI Ah!

GHENNADI Mai uşurel, dracilor, l-aţi strivit pe autor! *Voci de femei: „Volodea!... Volodea!”*

METIOLKIN Volodka, mai uşor! Ia-l înapoi! E prea devreme. *Bananierul se ridică în sus.*

GHENNADI (*se postează pe coama vulcanului și flutură caietele*):
Vă rog, puțin liniște! V-am invitat, tovarăși, să vă anunț...

SIZI O veste cât se poate de neplăcută... * LIDIA Mai taci,
Anempodist.

GHENNADI... că cetățeanul Jules Verne-Dâmogațki a născut cu
bine. (*Cineva chicotește.*) Tare-aș vrea să știu cui îi vine să râdă aici?

Voci: „N-am râs noi, Ghennadi Panfilîci!”

Am auzit foarte clar: „Hi-hi”. Dacă printre elevi există vreun
hazos irecuperabil, n-are decât să intre la un teatru mai vesel. N-am
să-l rețin. Apropo, n-am să permit să vă ștergeți mutrele cu jabourile.
Asta-i inadmisibil și-l voi pedepsi cu severitate pe vinovat! Prin
urmare, Vasili Arturâci, un talent colosal al epocii noastre, a oferit
teatrului nostru ultimul său op, purtând titlul *Insula purpurie*...

Rumoare și murmur de interes...

Atenție, vă rog! Împrejurările ne obligă să ne grăbim, Savva
Lukici ne părăsește pentru o lună încheiată, și de aceea eu declar chiar
acuma o repetiție generală cu machiaj și costume. Ghennadi! Ești iute
ca o gazelă, dar nimeni nu-și cunoaște rolul.

Cu sufler. Și sper că artiștii teatrului ce mi-a fost încredințat de
către guvern, se vor dovedi a fi atât de conștienți, încât nu vor
precupeți... vor depune pe cât posibil toate eforturile spre a... în
vederea... și în pofida greutăților evidente... (*își pierde șirul.*) Tovarășe
Muhin! Iată-mă-s!

(*Înmânindu-i un exemplar al piesei*): Te rog să le sufli cât mai
răspicat! Am înțeles.

Pe parcurs vor mai interveni corecturi. Am înțeles, să trăiți.

Permiteți-mi deci să vă expun pe scurt conținutul piesei. De
altfel, de față este și talentatul nostru... Vasili Arturâci! Pofțiți încoace!
Eu... hm... eh... piesa mea e de fapt... pur și simplu o...

Curaj, Vasili Arturâci, te ascultăm. Este, vedeți dumneavoastră,
o alegorie. Într-ui1 cuvânt, pe o insulă... asta, știți, e o piesă ftă

SIZI GHENNADI

SUFLERUL GHENNADI

SUFLERUL GHENNADI SUFLERUL GHENNADI

DÂMOGAȚKI

GHENNADI DÂMOGAȚKI

Replică din *Revizorul* de N.V. Gogol (*n.t.*).

tică... pe o insulă trăiesc, sub dominația harapilor albi, băștinași

roșii exploatați... Conducătorul harapilor este Sizi-Buzi al doilea... LIDIA Știi Adocika, i se citește pe față inspirația. BETSY Ba e o față cât se poate de banală.

GHENNADI Atenție, vă rog!

DÂMOGAŢKI Și iată că are loc erupția vulcanului... dar asta e în actul al doilea. Știți, mie îmi place enorm Jules Verne... mi-am ales chiar numele său în calitate de pseudonim... de aceea eroii mei poartă, în cele mai multe cazuri, nume din Jules Verne. Iată de exemplu, Lordul Glenarvan...

GHENNADI Scuză-mă, Vasili Arturâci! Permite-mi mie, ca să zic așa, mai concentrat... Dumneata ești, he-he, cu muzele, călimările... Deci. Actul întâi – Kiri-Kuki – provocator. Sunt prinși doi băștinași (tipi pozitivij. Țac-pac! La pușcărie! Judecată! Țac-pac! Să fie spânzurați! Ei fug! Vin europenii. Țac-pac! Negocieri. Sărbătoare pe insulă. Sfârșitul primului act. Cortina. Asta da povestire!

Atenție deci, Likui Isaici – sărbătoare. Nu mai continuați, Ghennadi Panfilîci, am și priceput.

Da, permiteți-mi să vă fac cunoștință. Capel-maistrul nostru. O să-ți facă el o muzică... Clasa-ntâi. Tatăl lui a stat în aceeași casă cu Rimski-Korsakov. Sunt foarte, foarte bucuroși. Exotică, Likui Isaici. Sunt băștinași înțelegi nu încapă nicio îndoială. Dar, în același timp, e și o alegorie.

Nu mai continuați, Ghennadi Panfilîci, am și priceput.

Acuma, rolurile...

Rumoare și interes.

Sizi-Buzi al doilea. Cârmuitorul băștinașilor, harap alb. Un monstru obtuz ajuns pe tron. Păi dacă e un monstru obtuz – Sunducikov. Poftim Anempodist! SIZI Mersi.

GHENNADI Likki-Tikki, comandant de oști, care se căiește în final. Alexandr Pavlovici Riński. Vă rog...

SIZI

GHENNADI LIKUI ISAICI

GHENNADI

DÂMOGAŢKI GHENNADI

LIKUI ISAICI GHENNADI

LIKKI GHENNADI

SIZI GHENNADI

SIZI GHENNADI

BETSY GHENNADI

LIDIA BETSY

LIDIA BETSY

GHENNADI

BETSY

GHENNADI BETSY

LIDIA GHENNADI

Sărai scot fracul, Ghennadi?

Nu-i timp, Sașa. Îți pui costumul peste el. Băștinașul Kai-Kum, un tip pozitiv... Vonlackleevski.

Vă rog... Băștinașul Farratete, tot cât se poate de pozitiv – Șurkov... poftim...

Piesa se termină cu victoria harapilor?

Piesa se termină cu victoria băștinașilor roșii și nici nu poate să se termine altfel.

Păi eu în actul doi nici nu mai sunt. Uite-așa nu mai ajunge omul la festivitățile victoriei.

Anempodist Timofeevici! Te rog insistent să nu-i tulburi pe elevi cu bancuri menșevice. Și, în general, teatrul este un templu. Tineretul îmi este încredințat de către stat... Lady Glen-rvan.

Hm... Păi, asta-i o *grande-coquette*, prin urmare – Lidia Ivanna. Asta-i clar. Lida... a, tu ți-ai luat deja rolul...

Murmur în grupul femeilor.

Sigur că-i clar! Cum să nu fie clar?!

Scuză-mă, Adelaida Karpovna, vrei să spui ceva?

Să-mi fie cu iertare, dar...

Nu, am zis și eu așa. E o vreme tare frumoasă.

Există actrițe care cred...

Ce cred? Presupun și ele că nevestele directorilor obțin foarte greu roluri.

Madam, protestez categoric!...

O voce de femeie: „Câte roluri de femei sunt cu totul?”

Două.

Un murmur de dezamăgire.

Betsy, camerista lui Lady Glenarvan. Adelaida Karpovna, pentru dumneata! Eu, Ghennadi Panfilici, sunt de zece ani pe scenă și nu mă mai prinde să duc tava. Adelaida Karpovna, nu ți-e frică de Dumnezeu? Nu mai departe decât ieri, în ședința generală, de față fiind Savva

Lukici, ați afirmat, Ghennadi Panfilîci, că Dumnezeu nu există. Dar cum dispăre acela din teatru, Dumnezeu apare îndată pe scenă!

Vai ce fire imposibilă! Adelaida Karpovna! Protestez împotriva asemenea ton.

SIZI I-am spus eu lui Ghennadi: nu-ți lua o actriță... Acum gata. Veșnic vei fi în această situație... GHENNADI Teatrul este...

BETSY Cuibul intrigilor.

GHENNADI Betsy. Subretă. Un rol minunat. Un rol foarte gras. Ai înțeles? Îi vrei, sau i-l dau lui Ciud-novskaia?

BETSY Mă rog! (*însfacă rolul.*)

GHENNADI Coq Păgânel, francez. Accent. Imperialist. Suz-dalțev-Vladimirski. Căpitanul Gatteras – Cer-nobaev. Un rol cât se poate de apetisant. CERNOBAEV Apetisant pe dracu'! Două pagini! GHENNADI În primul rând nu două ci șase, iar în al doilea rând, amintește-ți ce-a spus marele nostru Shakespeare: „Nu există roluri proaste, ci actori proști, care strică orice le-ai da”. Lordul Glenarvan. Pe asta îl joc chiar eu. Am să-mi dau toată silința pentru dumneavoastră, Vasili Arturâci. Harapul Tohonga, amarez, Sokolenko. Paspартu, lacheu... Ei, fir-ar!... Starețan e bolnav, nu? METIOLKIN Bolnav, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Asta nu-i bine... Hm... Păi nu mai are cine...

Metiolkin, va trebui să-l joci tu.

METIOLKIN Dar eu trebuie să montez, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Metiolkin, tovarăș devotat, nu te mai recunosc! METIOLKIN Am înțeles, Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Ei, acum rolul principal. Kiri-Kuki – aventurier, maestru de ceremonii la Sizi-Buzi. Este de drept rolul lui Varrava Apollonovici Morromehov. Cine nu-l știe pe Varrava?! E preferatul publicului! Modestie, cinste, simplitate! Om de școală veche, școala lui Șcepkin! Zilele trecute i s-a propus titlul de artist al poporului. Dar Varrava a refuzat! La ce-mi trebuie, zice? Varrava Apollonovici! *O voce: „Lipsește! Lipsește!”*

Cum adică lipsește? Să fie chemat de urgență!

Ce s-a întâmplat? METIOLKIN (*intim*): E la secția patruzeci și patru, miliție.

Ghennadi Panfilîci. GHENNADI Cum adică la patruzeci și patru? Cum a nimerit acolo? METIOLKIN Aseară a luat cina la „Praga”, cu admiratorii talentului său. Și s-a lăsat cu scandal.

GHENNADI

METIOLKIN GHENNADI
METIOLKIN GHENNADI
LIDIA
LIKKI GHENNADI
DÂMOGAȚKI GHENNADI
DÂMOGAȚKI
GHENNADI
DÂMOGAȚKI GHENNADI
SIZI
LIDIA
GHENNADI

S-a lăsat cu scandal? Asta cum vi se par. Urmează să lansăm urgent o piesă, toți sunt” „post... iar la el se lasă cu scandal! A! Țasta-iactr” Actor e ăsta? E un golan, nu actor! Asta ei *: câte ori l-am implorat... Bea și tu, zic, Varră mai cu măsură.

Au telefonat, îi dau drumul mai spre seară. Ce nevoie mai am eu de el deseară? La ce d%, îmi mai trebuie? Savva vine ziua, Savva pleară în Crimeea! Am nevoie de el în clipa asta, 8J n-am nevoie deloc! Las că și tu mi-ești o podoaba „La secția patruzeci și patru...” Doamne ferește, Ghennadi Panfilici! Da’ ce, e l-am îmbătat?

Lua-v-ar dracu’ pe toți, într-un cuvânt! S-a terminat cu repetiția, nu va mai fi nicio piesa, închid teatrul! Nu pot lucra în societatea unor mahalagii și alcoolici! Afară cu toții! (*Mișcare. i* Stop! Încotro? Înapoi!

Ghennadi! Nu te enerva! Nu-ți face bine când te enervezi!

Ghennadi! Dă-i-o unuia dintre elevi. Ce spui? Ce, îți bați joc de mine? Ei nu știu deci: să strice jabourile. Totul cade pe umerii mei, totu-i pe capul meu!... Auzi... „Artist al poporului” ... Bețiv al poporului, asta e! Ghennadi Panfilici!

Lăsați-mă cu toții! Lăsați-l pe idealistul Ghennadi, care visa la renașterea teatrului, să moară ca un câine vagabond, pe vulcan. Dacă e în pericol piesa, permiteți-mi să-l joc eu astăzi pe Kiri-Kuki. Doar știu pe de rost toate rolurile.

Cum adică! Doamne ferește! Să-l înlocuiești P: Morromehov! (*Pauză.*) Da ai jucat vreodată-Am jucat la o casă de odihnă. La o casă de odihnă 1 (*Pauză.*) Bine, hai să riscă» Să vadă toți cum salvează bătrânul Ghenn-piesa. Rolul lui Kiri-Kuki, vântură-lume, a jucat de autor.

Ei, uite că s-a și topit piesuța. Păi vezi că nu era cazul să faci

crize de is (*după caiet*): Deci: harapi, gloate imense băştinaşi roşii, e nevoie de toţi elevii. (*Murn* Marinari englezi – corul. Un papagal vorbi hm... păi ăsta va fi, fireşte, Metiolkin. Străduieşte-te, prietene. Likui Isaici! Te rog să te ocupi imediat de muzică, să fie exotică. Nu mai continuaţi, am şi priceput. Copilaşi, tuşti în orchestră! (*Muzicienii îşi ocupă locurile.*) Toţi la machiat! Vasili Arturovici, poşteşte în cabina mea! Croitorii! Coaforii!

— *Actorii fug care încotro.*

Volodea, dă-i drumul!

Fundalul este ridicat şi descoperă un rând de oglinzi puternic luminate. Apar coaforii. Actorii se aşază şi încep să se machieze şi să se îmbrace.

(*după caiet*): Să taci când se discută cu tine! Ma... mă... Să-mi aduceţi pene albe! Fedoseev, am nevoie de funingine. Aşa am eu întotdeauna noroc de roluri ultramorale şi roz. Asta-i soarta mea! N-ai auzit ce-a spus Shakespeare: „Nu există roluri roz, ci numai roşii”. Hei, voi, fasciştilor! Îmi daţi coroană sau nu? (*Trece ca o furtună*): Volodea!... (*din orchestră*): Da unde-i trompeta? E bolnavă? Am văzut-o ieri la magazin, îşi cumpăra şosete. E de-a dreptul ridicol! Fără cuţit! (*O voce: „Ce-i fără cuţit?”*) M-aţi înjunghiat fără cuţit! Eu, zău, nu-i înţeleg pe muzicienii de acest gen! (*din cabina sa*): O sută de ani o să aştept pantalonii ăia? Croitori! Pantalonii în carouri mari! (*pe scenă*): Volodea! Coboară fundalul! *Din tavan se lasă în jos, acoperind oglinzile, fundalul – un templu gotic, în care e cusută o bucată din sala Granovi-taia din Kremlin, cu boieri.*

Volodka, fir-ar să fie! Ce-ai coborât? Nu gotic, ci exotic! Adă un ocean cu văzduh albastru!

Fundalul se ridică, apar oglinzile. În faţa lor – agitaţie, peruci pe capete de lemn.

LIKKI Iar a plesnit tricoul! Zgârciobar mai e şi Ghennadi ăsta!

GHENNADI

SIZI LIDIA

İETIOLKIN

LIKKI

SIZI KAI-KUM

SIZI

METIOLKIN DIRIJORUL

GHENNADI METIOLKIN

SIZI Regim de economii, tăticule.

*Cu vuiet sumbru coboară oceanul. În orchestră se a instrumentele.
Oglinzile dispar. Coboară sofitele mari cuburi de carton.*

METIOLKIN Vulcanul mai în stânga, împinge-l mai în
Vulcanul alunecă, vărsând fum.

DIRIJORUL Uvertura Nr. 17, pregătiți partiturile. METIOLKIN
Actorii sunt gata?

Voci: „Gata!” Volodea! Lasă cortina!

Cade cortina principală și ascunde scena.

SFÂRȘITUL PROLOGULUI

Actul întâi

METIOLKIN (*în crăpătura cortinei*): Gata! Likui Isaici,
începeți! (*Dispare.*)

Lovitură de gong.

DIRIJORUL Mai încet!

Orchestra începe uvertura.

*Muzicantul cu trompeta apare în deschizătura cortinei. A
întârziat și e neliniștit.*

DIRIJORUL (*lasă în jos bagheta, muzica se destramă*): A!
Dumneavoastră sunteți? Ce plăcere! Dar de ce așa devreme? Vai, aveți
șosete noi? Păi vă felicit, sunteți gata amendat. Pofțiți în orchestră.
*Muzicantul coboară în fosa orchestrei. Uvertura începe din nou. La
ultima măsură se deschide cortina. Pe scenă – un peisaj mirific.
Dogorește soarele, strălucește și scânteiază o insulă tropicală. Pe ramuri
– maimuțe, zboară papagali... Pe o culme a vulcanului wigwamul lui
Sizi-Buzi, împrejmuț de un gard. În planul din spate – oceanul. Sizi-Buzi
stă pe tron înconjurat de odalisce din harem. Alături de el stă, îmbrăcat
în pene albe, strălucitorul L i k k i. T i k k i; tot aici e T o h o n g a și un șir
de harapi cu sulife.*

Vai, vai, vai! Putea oare să-mi treacă prin cap că supușii mei
băștinași sunt capabili de o crimă împotriva stăpânului lor legitim!?
Nu-mi vine să-mi cred urechilor mele regești... Și unde spuneți că sunt
criminalii?

În beciul închisorii, cârmuitorule. Pe Kiri-Kuki l-am băgat
împreună cu ei. SIZI Pentru ce?

SIZI

LIKKI

SIZI LIKKI

SIZI LIKKI

LIKKI Așa a chibzuit el, să nu-și dea seama băștinaș de perfidia lui.

A! Bine gândit.

Porunciți să vă fie prezentați criminalii, mare.
tatea voastră?

Prezintă-mi-i, vajnicule general.

Ei, Tohonga! Ia scoate-i pe puturoșii ăia din, subterană!

Harapii deschid o trapă și îi împing afară pe K a i-K u F ar r a-T e
te și K i r i-K u k i.

Ieșiți la judecata cârmuitorului! Vai-vai-vai! O, salutare, canalii
scumpei Multă sănătate, măria voastră!

Kai și Farra sunt mira li.

Porunciți să-i interoghez, majestatea voastră?

Interoghează-i, dragă viteazule.

Ia ziceți, frumoșilor, ce-ați discutat lângă porumbiște?

N-am discutat nimic.

A, așa deci! Hai nu mai clipi din ochi! Ai vorbit? Nu.

Gura când se discută cu tine! Ai vorbit? Răspunde când ești
întrebat!

Vai-vai-vai! Ce îndărătnici! Dacă n-o să vorbiți. zeu] Vaidua o să
vă pedepsească pe lumea cealaltă.

Noi nu mai credem în zeul Vaidua. Prea o ducem rău. Zeul nu
există. Că altfel ne-ar fi luat apărarea. Ah! Așază-i mai departe de aici.
Dacă-i lovește vreun trăsnet să nu mă atingă și pe mine. N-are niciun
rost să mai discuți cu ei. Kiri, povestește tu.

Harapule, fratele nostru, fii bărbat, taci. Îmi pare rău, eu nu sunt
fratele vostru. Cum adică?

Înălțimea Voastră! E înfiorător! Înfiorător! De altfel's; ni atât de
istovit de temniță, încât nici U11 mai pot să vorbesc. Tohonga, dă-mi o
gură <e apă de foc, să mă întăresc.

Tohonga îi dă lui Kiri un bidonaș.

Uf, cebine-i! (*Kai și Farra sunt uluiți.*) Prin mare, majestatea
voastră, de mult am început

TOHONGA

SIZI

KIRI

LIKKI

SIZI
LIKKI
KAI
LIKKI
FARRA
LIKKI
SIZI
KAI
SIZI
LIKKI
KAI KIRI
KAI KIRI

să observ că mințile supușilor dumneavoastră încep să se tulbure. Deprimat de gândul că s-ar putea întâmpla ceva cu scumpa noastră insulă în cazul în care mișcarea ar lua proporții catastrofale, am hotărât să recurg la o viclenie... KAI Cum?! Kiri... FARRA Deci asta era! E un provocator. Totu-i clar.

LIKKI Gura!

KIRI De mult îi urmăresc eu pe voinicii ăștia doi. Astăzi de dimineață m-am așezat lângă ei și am intrat în vorbă. Așa și pe dincolo, zic, băieți, de ce sunteți atât de triști?... Ori n-o duceți prea bine? FARRA Kai, suntem în mâinile trădătorului. Las c-ai să vezi tu, netrebnic infam! KIRI Majestate, apărați-l pe supusul dumneavoastră

Kiri de atacurile unor criminali de stat. LIKKI Gura!

SIZI Continuă, deșteptule.

KIRI Ce să mai spun, majestate. Înfrorător! Înfrorător! Mi-e și groază să spun... Și le zic – ce vă fâstâciți fraților? De ce această reținere, doar suntem între noi! Cum – zic ei – ești de-al nostru? Tu ești harap alb, faci parte din suita lui Sizi-Buzi, ce ai tu comun cu noi, sărmani sclavi băștinași? Și atunci le-am turnat un sac de gogoși. Că eu doar în aparență sunt harap, iar în suflet sunt cu ei, cu băștinașii roșii... KAI Există oare pe lume o limită pentru mârșăvia omenească?

KIRI... și că de mult deja, impresionat de năzuințele poporului băștinaș, m-am gândit... mi-e și frică să pronunț cuvintele, majestate... da, m-am gândit la o răscoală împotriva majestății voastre... și îi întreb: „Ia spuneți, m-ați urma la o adică?” – și, imaginați-vă, ei îmi răspund: „Te-am urma”. SIZI Unde ești oare trăsnet ceresc?! Nu vine trăsnetul ceresc.

KIRI Și atunci mai apare ceva popor și încep cu toții să consimtă... M-am îngrozit pur și simplu de treburile ce se pun la cale pe insula noastră... Dar nu-i las să-și dea seama și strig: „Înfiorător, înfiorător! Jos – strig eu – cu tiranul Sizi-Buzi, cu haita lui de năimiți albi!” Și ce credeți, au început să zică după mine: „Jos cu el, să-l

Apoi, la strigătul ăsta, a sărit garda, ne-a înconjurat, rat, cum poruncisem eu, și am fost luați cu toți

Și chiar e adevărat ce spui?

Da, e adevărat. Dar niciodată încă adevărul n”.

Ieșit dintr-o gură mai nemernică decât gura acestui om.

Ați văzut ce tip, majestatea voastră?

Să i se astupe gura!

(*se apără*): Ia ascultă, lipitoare!

Lipitoare? Mie-mi zici așa?

Ție! Cum de te-ai trezit pe tron? De ce sa.

tu, împreună cu câteva sute de leneși m-a mulțimea uriașă a băștinașilor sclavi?

Astupați-i gura!

Tohonga îi astupă gura lui Kai.

Mii de băștinași – popor oropsit și supus – se târăsc pe pământul arzător, seamănă porumb, caută pentru tine perle și adună ouă de broască țestoasă. Ei muncesc de la răsărit până la apusul zeului-soare.

Astupați-i și acestuia gura! Înfiorător, majestatea voastră!

Lui Farra i se astupă gura.

(*se smulge*): Iar tu vinzi toate astea europenilor și le bei?! Unde-i dreptatea? Băștinași, ne auziți?...

Harapii îi astupă temeinic gura. FARRA (se smulge): Criminalule.

KIRI Mă mir de îndelungata-ți răbdare, majestate – SIZI Ce-ai vrea, să-mi astup urechite cu vala? Ptui.

vala cu urechite? Greu text. Urechile cu vată?

Taci, nemernicule!

FARRA Să tremuri, monstrule! O flacăra prevestitoare i rău a aprins deja vulcanul Muanganam ce – tăcut până acum. Privește, privește! *Norul acoperă soarele și deasupra vulcanului apare lucire sinistră.*

SIZI KAI

KIRI LIKKI KAI SIZI KAI

LIKKI FARRA

LIKKI KIRI

KAI

SIZI Ptiu, ptiu! Copac uscat – mâine-i vineri! Cum îndrăznești să cobești, necredinciosule? *Norul dispare, se face lumină. Lui Kai și Farra li se astupă temeinic gurile.*

KIRI Vedeți, majestate, ce specimene v-am descoperit. SIZI Îți mulțumesc, devotate ministru Kiri. Vei fi răsplătit. KIRI Ah, nu pentru onoruri muncesc eu, majestate.

Conștiința datoriei împlinite e pentru mine cea mai dulce răsplată. (*încet.*) Că bine am întors-o.

(*Tare.*) Apropo de răsplată, majestate. Va trebui să nu apar câtva timp în ochii băștinașilor. Să se anunțe că sunt închis în subterană. SIZI E o idee excelentă. Bine. Și acum ce să fac cu ei? KIRI Să-i spânzurați de un palmier, firește, să le fie de învățătură celorlalți.

SIZI E și asta o idee. Citiți condamnarea. KIRI Pentru încercarea de răzvrătire împotriva cârmuitorului legitim al insulei Sizi-Buzi al doilea...

fie ca zeii să-i prelungească stăpânirea luminoasă și senină...

Dirijorul *face un semn, în orchestră răsună trompetele. Harapii, înlemniți, dau onorul.*

...băștinașii Kai-Kum și Farratete sunt condamnați (*ropot mărunț de tobe*) la pierderea tuturor drepturilor, confiscarea averii... unde se află. averea voastră? Hei, scoateți-i cârpa ăștia! KAI Canalie!...

KIRI Astupați-i gura!... Și să fie spânzurați de un palmier cu picioarele în sus! SIZI Nu uita – „Dar având în vedere...” KIRI Zău, majestatea voastră, prea-i răsfățați cu acest

„Având în vedere”. SIZI Nu vreau să le dau mișeilor ăștora motiv să mă acuze de asprime.

KIRI Cum v-ar reproșa-o, spânzurați fiind de un palmier? Ar sta pur și simplu liniștiți și atârnați... Dar având în vedere... să nu li se ia drepturile, ci să fie spânzurați cu drepturi cu tot și după metoda obișnuită, cu capul în sus. *Kai și Farra se smulg din mâinile harapilor și fug pe vârful unei sllnci.*

KAI FARRA

SIZI

KIRI

LIKKI

KIRI TOHONGA
PASPARTU
MARINARII
MARINARII
LADY
LORDUL
GATTERAS
LADY PĂGÂNEL
GATTERAS

(*către farra*): N-avem ce pierde! mai bine muri. În valuri, decât în ștreang! După mine! Jos tiranul!

Se aruncă în ocean, în spatele [scenei se aude-un-piese, greu.

Ah!

Cum de nu i-ați oprit, dracilor?!

Să fie prinși!

Harapii fug. La pirogi! La pirogi!

Slobozește o săgeată de pe stâncă.

Fug cu toții. Sizi de asemenea.

(*în spatele scenei*): Europeni, în scenă! Volodka! De ce n-ai dat drumul la corabie? Uf, cioflingarilor, fir-ați să fiți!

Dirijorul face un semn.

(*cântă din spatele scenei, împreună cu orchestra*): Peste mări... peste mări, Azi aici... mline-n zări...

Din cer coboară pe niște scripeți o corabie, pe corabie se află Lordul, P a g a ne 1, Paspartu, Gtatte-ras, marinari. Toți în costume făcute după ilustrațiile din cărțile lui Jules Verne.

(*cântă*): Ah, lung îi drumul pân-la Tipperâry

Lovitură de tun.

Pământ! Pământ! Ura! Ura! Lord Eduard, pământ! O, cât mă bucur! O, yes. Văd. Căpitane, lasă-ne pe mal. Coborâți pasarela! Căscăților! Ei tu. În pantalon evazați, te târăști pe punte ca un păduche „e munte! Fie ca frigurile să te zvârle din pat în patt poate înțelege și tu ce s-a-ntâmplat... O, Doamne, cum se exprimă! Cum vă exprimați în fața doamnei, *monsie** Gatteras?

Mii de scuze, lady, nu v-am observat. Cobori, puntea, îngerașilor, coborâți-o, heruvimilor, *v* spun englezește! Tram-ta-ra-ta-ram...

(*înjură fără voce.*)

Marinarii lasă pasarela, toți coboară pe mal.

LADY Ce pământ binecuvântat! Lord Eduard, îmi pare că această insulă e pustie. PĂGÂNEL Doamna are rezon. Insula e pustie. Jur pe Champs-Élysées, eu am observat-o primul. LADY Scuzați-mă, monsieur Păgânel, eu am strigat prima – „E pustie”!

LORDUL Lady are dreptate. Căpitane, dați înapoi steagul! (*înfige steagul englezesc în pământ.*) Yes, insula-i engleză! PĂGÂNEL Paspartu! Steagul! (*înfige un steag francez în pământ.*) Oui. Insula e franceză!

LORDUL Cum să înțeleg gestul dumneavoastră, sir? PĂGÂNEL înțelegeți-l cum doriți, *monsieur*. LORDUL Sunteți musafir pe iahtul meu, sir, și eu nu vă înțeleg. Nu pot să admit ca o insulă să zacă-n drum orfană.

PĂGÂNEL Nici eu nu pot să admit așa ceva. PASPARTU Iertați-mă, gentlemen, un mic sfat: insula pe din două.

LORDUL De acord. Yes. PĂGÂNEL Oui.

Apare Sizi și restul distinsei societăți.

O, milă! Priviți, priviți! LORDUL Insula e locuită. Cine sunteți?

KIRI Permiteți-mi să vă felicit, luminăția voastră, cu ocazia sosirii pe respectabila noastră insulă.

LORDUL Locuiți aici?

KIRI Chiar așa. Aici sunt luat în evidența populației. LORDUL Luați steagurile! Și cine e stăpânul insulei?

SIZI (*ocupându-și locul pe tron*): Eu, din voia zeilor și a duhului Vaidua. (*Trompete.*) Eu, Sizi-Buzi al doilea, domnesc aici. Iată garda mea de harapi devotați și conducătorul lor Likki-Tikki. KIRI Am cinstea să mă recomand. Eu sunt Kiri-Kuki – maestrul de ceremonii al curții maiestății sale. LORDUL Și unde-i curtea?

KIRI Vedeți wigwamul de pe vulcan cu un mic răzor cu flori lângă el? Aceea-i curtea. LADY Ah ce trib simpatic am descoperit! SIZI Dar dumneavoastră cine-mi sunteți, dragi oaspeți?

LORDUL

PĂGÂNEL

PASPARTU

SIZI

LORDUL

vază loc.

SIZI

LORDUL SIZI

PĂGÂNEL
LORDUL
SIZI
LORDUL KIRI
LORDUL SIZI
LADY
PĂGÂNEL
LORDUL
SIZI
LORDUL
LADY
PĂGÂNEL
GATTERAS
SIZI
LORDUL SIZI
LORDUL
LADY
LORDUL

Eu... (*muzică în orchestră*) ... sunt lordul 33 du Glenarvan stăpânul castelului Malcolm. Cu se află lady Glenarvan și Gatteras, căpița/1 meu, cu echipajul!

Eu... (*orchestra cântă Marsilieza*) ... Jacques-E]; cin-Maria Păgânel secretarul Societății de ce grafie. Cu mine se află lacheul meu... Paspартu.

Inimii mele îi sunt plăcuți musafirii de Aduceți scaunele pliante.

Marinarii aduc scaunele, europenii iau

Și unde e poporul dumneavoastră? Poporul nostru sunt băștinașii roșii. Ei acolo, departe. Sunt mulți?

O, mulți... unu... doi... cincisprezece... și încă multe hoarde.

Ce interesant (*Notează.*)

Dumneavoastră cârmuiți, iar ei lucrează?

Chiar așa dragul meu, chiar așa.

Inteligent gândit! E un popor bun?

Un poporaș fermecător luminăția voastră! Cei drept au fost aduși aici vreo doi deunăzi... dar altfel e bine.

Insula e bogată?

Slavă zeilor n-avem de ce ne plânge. Avem p*

Insulă porumb, orez, broaște țestoase, elefanți

papagali, iar anul trecut au apărut și perlele

Perle?! O, asta-i cât se poate de interesant.

O, da!

Perle? Ați spus – perle? Și pescuiți multe perle-Nu prea multe, dragul meu. Cam cinci sute

puduri în fiecare an.

ci-i-it? i „M

De ce v-ați mirat așa, o nobile străin?

Cam puțin. Și ce-ați făcut cu perlele astea?

Le-am vândut.

Cui?

Le-au vândut!

Lady v-aș ruga să tăceți.

SIZI A venit un neamț pe aici. PĂGÂNEL Peste tot neamțul ăsta!

LORDUL Și cât v-a plătit?

SIZI Cinci sute de arșini de stambă, douăzeci de butoaie de bere, un misionar și, în afară de asta, i-a dăruit lui Kiri-Kuki niște pantaloni. KIRI Chiar ăștia de pe mine.

SIZI Iar mie mi-a dăruit ca amintire cinci sute de mărci de-ale lor și eu mi-am tapetat wigwamul cu ele.

LORDUL Și a luat cinci sute de puduri de perle? SIZI Da. Și le-a dus cu el. KIRI V-am zis eu, maiestatea voastră, că le-ați dat prea ieftin. PĂGÂNEL Escrocul!

KIRI Ce v-am spus eu!

SIZI Te pomenești că l-a păgubit pe bătrânul Sizi? Și doar a promis să se întoarcă la noi pe șalupa lui pufăitoare.

GATTERAS Dacă vezi că se întoarce cu șalupa aia, să-l trimiți înapoi în Europa. Ah, răsturna-s-ar cu chila în sus! Da și tu poamă bătrână! Păi dacă ăsta mai apare pe aici și tu nu-l arunci cu o ancoră ruginită de picioare în ocean... păi atunci eu nu știu ce-ți...

LORDUL Căpitane, liniștește-te! GATTERAS Da' nu mai pot, luminăția voastră, cu harapii ăștia! Doamne... LORDUL (*încet*): S (*r*... ce se întâmplă aici! Ce ziceți?

Sunteți de acord? PĂGÂNEL *Certainement*. Desigur. *Oui*.

LORDUL Pe din două? PĂGÂNEL Pe din două.

LORDUL (*cu voce tare*): Ei, uite ce-i... Acuma aveți perle? SIZI Acum, dragule, nu avem. O să avem la primăvară, peste trei luni.

LADY Arătați-ne cum sunt. O mică mostră. SIZI De arătat vă

putem arăta. Tohonga, adu din wigwam perla cu care bat cuiele.

Tohonga aduce o perlă de dimensiuni supranaturale.

TOHONGA Iată!

KIRI *Voilà!*

LADY Ah, mi-e rău!...

PĂGÂNEL Pe catedrala Notredame din Paris!

GATTERAS

SIZI KIRI

GATTERAS LORDUL

Cinci sute de puduri de-alde astea? Spune (

astea?!

Nu, alea erau mai mari.

Mult mai mari. luminăția voastră.

Nu mai pot...

Ei, uite ce-i. Pe scurt. Acum trebuie s-o porni

SIZI

GATTERAS LORDUL

PĂGÂNEL LORDUL

SIZI LORDUL

GATTERAS

LORDUL

SIZI

LORDUL

SIZI

GATTERAS

KIRI LORDUL

SIZI LORDUL

spre Europa. Pricepe, rege, că la tine a fost u pungaș.

Ah, ah! Duhul Vaidua îl va pedepsi. Sigur, cum să nu, mai pune-ți pofta-n cui. Căpitane, te rog să nu mă întrerupi. Deci! cumpăr toate perlele voastre. Și nu numai **p** cele din primăvara asta. Cumpăr tot ce veți pescui în zece ani. Vă voi plăti... Pe din două cu mine.

Da, pe din două cu domnul Jacques Păgânel. Ai văzut vreodată o liră sterlină? Nu, dragul meu. Ce-i aia? E un lucru comod. Oriunde ar fi pe globul pământesc... cu alte cuvinte, e o hârtiuță... iat-o. Oriunde o arăți, primești un morman de stamba, munți de tutun, de pantaloni și câtă apă de fe vrei.

Și nu bere împuțită de pungaș... ci rom! Rom!

Zeii să te binecuvânteze, străinule." ... Ascultă. Îți dau o mie de hârtiuțe din astea. Ș: ai să-ți înfășori insula în stambă ca într-o fusta îți dau cinci sute de butoaie dintr-un coniac cart arde ca paiele, dacă apropii un chibrit de el, iț dau o mie de arșini de pânză... o mie, înțeleg o sută... o sută... de zece ori o sută. Cinciz-l de cutiuțe de sardele. Ce mai vrei? Nu mai vreau nimic, ești un străin mărinimo-lar eu, din partea mea, îți dăruiesc o pipăi, cD condiția ca la venirea mea, neamțul dracului; stea atârnat în pomul ăsta ca o banană putred8 Iar mie, un geamantan, luminăția voastră. Bine, și am să-ți plătesc toate astea acum, inte, ai înțeles?

Te iubesc, străinule!...

Și eu pe tine. Numai că prea m-ai Sărut a-l pe *monsieur* Păgânel.:

PĂGÂNEL

LORDUL SIZI

KIRI LADY

KIRI

LORDUL

KIRI

LORDUL

KIRI

LADY LORDUL

PĂGÂNEL

SIZI

LORDUL

gatteras Marinarii

SIZI

LADY

KIRI

TOHONGA

Mergi, eu m-am mai sărutat și alaltăieri. Sunt sătul.

Semnați aici.

Eu, dragule, am participat o lună de zile la lichidarea analfabetismului, dar de atunci am uitat totul. Mai țin minte că zetul e ca o cârjă, restul mi-a zburat din cap. Permiteți-mi mie, lord, iată, poftiți: K-I, KI, KIRI-KUKI.

O, Știți carte? (*încet.*) N-arată deloc rău harapul ăsta. (*Cu voce tare.*) Cine v-a învățat? Străinii care au trecut pe aici, doamnă. (*citește*): Kiri-Kuki și... geamantanul. Asta ce-i? V-am amintit și eu... De n-ați uita

de geamantan, luminăția voastră.

A! Dați-i un geamantan cu cataramă strălucitoare.

Paspartu îi dă un geamantan.

Ce drăguț! Să cred oare ochilor mei albaștri?! Ah! Ah! Nu, sunt nedemn de un asemenea geamantan. Permiteți-mi să vă îmbrățișez, lord. *Lordul se ferește, Kiri o îmbrățișează pe Lady.*

Ah, obraznicule!

Scena asta-i cam în plus. Așa deci, primește. (*îi dă niște pachete groase de bani.*) Uite lirele sterline. Dar ține minte, trebuie să fii cinstit! Peste trei luni vin după perle. Dacă apare neamțul, să-l gonești! Și fără pungășii! Că dacă nu, mă supăr!

Și eu. O să facem război. Ah, de ce îl sperii pe bătrânul Sizi, el nu înșală. Ei bravo! Marinari, dați-i pâza, sardelele, rostogoliți romul!

Haideți cu romul! Tamtar... (*Aruncă mărfurile, rostogolesc butoaiele*): Ehe! Îți mulțumesc. Îți dăruiesc o perlă. Na! Mercil Ah, e minunată! O minune! Tohonga! Prinde un papagal pentru lady! Numai decât.

Zboară un stol de papagali. Tohonga prinde unul monstruos și-l oferă.

Iată. KIRI Permiteți-rai, doamnă, să vă dăruiesc

LIKKI

PĂGÂNEL

LADY

KIRI GATTERAS

PAPAGALUL

GATTERAS

PAPAGALUL

GATTERAS

LADY

PAPAGALUL

LADY

LORDUL

PAPAGALUL

GATTERAS

LORDUL GATTERAS

LORDUL

SIZI

LADY

PASPARTU
PĂGÂNEL
GATTERAS
PAPAGALUL
GATTERAS
MARINARII
PAPAGALUL
SIZI

ca aminti, un papagal. O podoabă plăcută a saloi-],
dumneavoastră din Europa.

E isteț, canalia!

Drace! Sălbaticul e de-a dreptul galant!

E fermecător, domnule Păgânel! *Merçi! Mersi*

Vorbește?

Și încă foarte bine!

N-am mai văzut în viața mea un asemenea exemplar! Dar-ar
dracu', să crăpi, zău așa!

Ba să crăpi tu!

Uimire generală.

Asta cui i-o spui? Ah, satană fără coadă!

Satană ești tu!

Când ți-oi da una!

Ce faceți, căpitane? Să nu-mi supărați pasărică!

Coco e un prost!

Proastă ești tu!

Vai!

Mai ușor, Metiolkin!

Am înțeles, Ghennadi Panfilîci.

Lord, soarele apune. E timpul să pornim. Lângă insulă sunt
stânci subacvatice. Pânzele sus, căpitane. Am înțeles, să trăiți! Echipaj,
pe corabie! *Marinarii pornesc spre corabia care își înfoaie pânzele.*

Good bye!

Salutare.

Paspartu, ia papagalul.

Am înțeles, lady.

Au revoir!

Ridicați pasarela! Tram-ta-ra-ram!

Mata, mata, mata...

Ah, arză-te să te arză în cambuză! Legați-i cioc11 cu o frânghie! Ieșirea din golf!

Se ridică ancorele. Corabia începe să se îndepărteze. Soare apune în ocean.

(*tot mai încet*): Peste mări... peste mări (*cântă*): Azi aici, mâine-n zări! Au plecat! Grozavi străini!

KIRI Am onoarea să vă felicit, majestatea voastră, cu ocazia acestei avantajoase afaceri. LIKKI Iar eu pe tine cu ocazia geamantanului! Bine mai știi să cerșești, fir-ai al dracului! KIRI Știi, Likki, se pare că străina s-a îndrăgostit de mine.

LIKKI Păi sigur, n-amai văzut niciodată asemenea frumusețe!

SIZI Kiri, ia banii și ascunde-i.

KIRI Am înțeles, Înălțimea Voastră. (*Ascunde banii în geamantan.*) Ce porunciți să facem cu produsele?

SIZI Să le ascundeți în depozitele mele. Harapilor să li se dea câte o căniță de apă de foc străinească.

HARAPII Vă mulțumim, majestatea voastră!

SIZI Bravo băieți!

HARAPII Suntem bucuroși să te slujim, măria ta! SIZI Bine, dar tăceți odată.

Tohonga deschide un butoi. Acesta se aprinde cu o vâlvătaie albastră în amurg.

Asta mai înțeleg și eu!

LIKKI Măria ta, ar trebui miluiți în vreun fel și băștinașii.

SIZI Miluiți? Crezi? Bine. Atunci anunțați-i că-i iert pentru răscoală, îi iert și pe bandiții aia doi care s-au înecat. Nu sunt supărat pe ei.

KIRI O, preabunule suveran! (*încet.*) Aș fi vrut totuși să fiu sigur că s-au înecat.

SIZI: Poruncesc în seara asta o sărbătoare pentru toți curtenii și pentru garda mea devotată. Și fie ca la ora răsăritului astrului de noapte... *Răsare luna misterioasă.*

...să vă distreze cu dansuri odaliscele din haremul nostru.

Dirijorul face un semn și orchestra cântă năvalnic Rapsodia a doua de F. Liszt.

Odaliscele încep să danseze. Cel mai fericit țopăie Jiiri-Kuki cu geamantanul. Cade cortina și acoperă scena.

PASPARTU (*în deschizătura cortinei face un semn cu mâna și*

muzica încetează): Pauză.

În sală se aprinde lumina. SFÂRȘITUL] ACTULUI 1NTII

! (– tsov iş. ihrfm îMi „H’Atât ev M mmm

KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI

KIRI LIKKI

KIRI LIKKI

KIRI LIKKI

KIRI

LIKKI KIRI

LIKKT

Actul al doilea

TABLOUL ÎNTÂI Zu – i u; i} \ifts r. V U’lruf

În orchestră – bubuiturile unei catastrofe. Se deschide cortina. Pe scenă e beznă, numai deasupra vulcanului o geană de lumină prevestitoare de rele.

(cu un mic felinar): Hei! Cine-i acolo? La mine!

Cine e? Generale, tu ești?

(cu un mic felinar): Eu! Eu! Tu ești, Kiri?

Eu! Eu! Ce chestie! Ai rămas viu și nevătămat?

Precum vezi, m-au ocrotit zeii!

Răspunde-mi: a pierit Sizi-Buzi?

A pierit.

De câte ori i-am zis bătrânului, ia-ți dracului wigwamul de pe primusul ăla! Ei nu și nu. Nu m-a ascultat! „Zeii nu vor îngădui...” Iată că au îngăduit! Cine a mai pierit?

Tot haremul și jumătate din harapi. Toți cei care erau de gardă.

Frumoasă trebușoară!

Nu-mi trece prin cap ce-o să fie de-acum încolo.

Ei nu, dragă generale, va trebui să ne cam treacă-Ba să-ți treacă ție dacă-i pe-așa.

Stai... Să ne așezăm... Of!

Ce-i?

Se pare că mi-am scrântit piciorul. OA... Așa.

Mai întâi să ne dumirim ce s-a întâmplat. Deci>

a avut loc...

O erupție.

Stai, nu mă întrerupe! O erupție! Da, lava țâșnit și a inundat wigwamul împărătesc. Și".

c-am rămas fără cârmuitor.

Și fără jumătate din gardă...

KIRI Da, e îngrozitor, dar ăsta-i adevărul. Întrebarea e ce se va întâmpla acum pe insulă. LIKKI Hai, spune, ce?

KIRI Ba eu te întreb, ce? LIKKI Nu știu.

KIRT Las că știu eu. Va avea loc o răskoală. LIKKI Crezi?

KIRI Fii pe pace. Știi perfect în ce stare e bunul nostru popor de băștinași, iar acum, când va afla că nu mai există stăpânitor va turba cu desăvârșire. LIKKI Nu se poate!

KIRI „Nu se poate...” Ești ca un copil, zău!... Au, ia te uită, mai arde!... De n-ar cârmi-o încoace! LIKKI Nu, s-a mai liniștit.

KIRI Păi, frate, eu acolo înăuntru n-am fost. Dracu' îl știe dacă s-a liniștit sau nu... Ia să ne mutăm mai în jos, pentru orice eventualitate... (*Trec în fugă.*) Aici e mai liniște. Deci, întrebarea e, ce trebuie făcut ca să evităm ororile răskoalei și ale anerhiei? LIKKI Nu știu. KIRI Păi vezi? În schimb eu știu. E necesar să alegem chiar acum un nou conducător. LIKKI Aha! Am înțeles! Dar pe cine?

KIRI Pe mine. LIKKI la zi sincer, ești în toate mințile?

KIRI Eu? Întotdeauna, orice s-ar întâmpla. LIKKI Tu conducător?!... Ascultă, dar asta-i curată neobrăzare!

KIRI Stai mai ușor, tu nu înțelegei nimic. Ascultă-mă cu atenție: e sigur că dracii ăia doi s-au înecat? LIKKI Kai-Kum și Farratete?

KIRI Da, ei. LIKKI Mi s-a părut că văd cum li se pierd capetele în apă.

KIRI Slavă zeilor! Numai aceste două personaje mă puteau împiedica în îndeplinirea planului meu pe care îl consider strălucitor.

LIKKI Kiri, asta-i impertinență! Cine ești tu ca să te vâri la conducere?! Atunci aș putea mai degrabă eu, comandantul gărzii...

KIRI Ce poți tu! Hai zi, ce poți tu? Tu nu știi decât să zbieri comenzi și nimic altceva! E nevoie de un om deștept!

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI

LIKKI KIRI
LIKKI KIRI
LIKKI
TOHONGA
LIKKI
TOHONGA
KIRI
BĂȘTINAȘII
KIRI

Ah, nu sunt deștept? Să taci când...

Ești un om de inteligență medie, și e nevoie unul genial.

Și tu ești ăla genialu?

Nu mă contrazice... Of!... Auzi? *Zgomot în spatele scenei.*

Păi sigur, s-au trezit, dracii!

Da, s-au trezit și dacă nu vrei să te arunce JJ apă împreună cu rămașițele gărzii tale... ascultă de mine. Scurt pe doi! Eu voi fi cârmuitorul

Răspunde-mi, vrei să rămâi șeful gărzii mele?

De necrezut: Eu Likki-Tikki, conducător de oști.

să fiu șeful gărzii la un vântură-lume!

Aha, așa deci? Atunci n-ai decât să piei ca un câine, fără pocăință bisericească! Să ai în vedere însă că planul tot mi-l voi îndeplini. Voi trece de partea băștinașilor și voi ajunge conducător. Fiindcă n-are cine să conducă insula în afară de mine. Iar tu vei hrăni crabii în golfulețul Liniștii Azurii. La revedere! Mă grăbesc. Stai, ticălosule. Sunt de acord! Aha, atunci se schimbă lucrurile. Ce-am de făcut?

Adună-i pe harapii care au mai rămas și taci mâlc. Orice s-ar întâmpla cu ei! Ai înțeles? Taci! Bine. Las c-o să văd eu ce iese din asta... To-honga! Tohonga! Unde-mi ești? (*iese*): Aici sunt, generale. Cheamă-i încoace pe toți care-au rămas în viață. Am înțeles, să trăiți!

Zgomotul unei gloate imense. În scenă apar – mai titih câte unul, apoi în cete – băștinași cu steaguri roșii. Flacăra tremură și din cauza asta scena se luminează de o viivătaie mistică.

(*sărind pe un butoi gol de rom*): Hei! Ehe-hei-Băștinași! Încoace!

Cine ne cheamă? Ce s-a întâmplat? A fost o erupție? Când? De ce?

Tohonga *aduce în scenă garda cu felinare albe.*

Eu vă chem! Eu! Kiri-Kuki, prietenul poporul-l băștinaș! Veniți

încoace! (*își ridică miculfelina deasupra capului.*)

HARAPII

LIKKI

KIRI

BĂȘTINAȘII KIRI

PRIMUL BĂȘTINAȘ

Erupție! KIRI Da! Erupție! Veniți cu toții aici! Ascultați-mă, ascultați ce-am să vă spun! BĂȘTINAȘII Cine vorbește? Cine-a zis asta? Cine?

KIRI Eu vorbesc – Kiri! Prietenul poporului băștinași BĂȘTINAȘII Să ascultăm! Să ascultăm!

KIRI Mai încet, prietenii mei! Acum veți afla ce s-a petrecut... (*Se face tăcere.*) în noaptea asta, în timp ce fostul nostru împărat Sizi-Buzi al doilea... *în orchestră sunete de trompetă.*

Să-l țină zeii!... Tăcere!

(*face semne disperate de pe butoi și trompeta amuțește, harapii de asemenea*): ...ba nu-l țin deloc zeii! Și nici nu l-au ținut vreodată! Și nici n-ar avea de ce să țină zeii un tiran care și-a chinuit poporul!

(*scot sunete de mirare*).

Deci... Pe când Sizi, umflat cu apă de foc, dormea în pace în haremul său de pe coastă, vulcanul Muanganam, care a tăcut trei sute de ani, și-a căscat pe neașteptate gura de foc și a vărsat râuri de lavă, ce l-au șters de pe fața insulei și pe Sizi-Buzi, și haremul lui, și jumătate din gardă. Se vede că s-a ajuns la limita răbdării divine scrisă în cartea vieții, și prin voința duhului Vaidua tiranul a pierit...

Rumoare.

LIKKI Ce papagal are, canalia!

KIRI Fraților! Eu – Kiri-Kuki, harap prin naștere, dar băștinaș în suflet, vă voi susține! Sunteți liberi, băștinași! Strigați deci odată cu mine – ura! Ura!

BĂȘTINAȘII (*la început încet, apoi tot mai tare*): Ural Ural

Ura!

DIRIJORUL (*se ridică și face semne*): Ura! Ura! Ura! BĂȘTINAȘII Ura! Ura! Ura!

Rumoarea se stinge treptat.

Nu va mai fi asuprire pe insulă, vor dispărea bicele arzătoare ale harapilor supraveghetori, nu va mai fi sclavie! Voi sunteți acum stăpânii insulei, voi înșivă sunteți stăpânitori! O, băștinași!

KIRI

AL DOILEA BĂȘTINAȘ”;

De ce spune asta, fraților, de ce un harap suită se bucură pentru noi? Ce se întâmplă?

PRIMUL BĂȘTINAȘ

E Kiri-Kuki. – ms„... * i... / ... un

AL TREILEA BĂȘTINAȘ, A →. < i! îl”.

Cine? Cine?: 2 \ce au”;! r/ne

”. Rumoare.

t? (/ LIKKI Am zis eu că nu iese nimic din mașinațiunea asta încântătoare! Numai de-am izbuti s-o luăm la sănătoasa!

AL PATRULEA BĂȘTINAȘ E Kiri!

v / s KIRI Da, eu sunt! Cineva dintre voi, iubiți băștinași, a

„Strigat: „De ce un harap se bucură împreună cu

1 noi?” Ah, ah, ah! Amară mi-e inima. Ce înseamnă

„Această întrebare?! Cine nu-l știe pe Kiri-Kuki?

Cine nu l-a auzit nu mai departe decât ieri lângă porumbiște?

PRIMUL BĂȘTINAȘ

Da, da, l-am auzit! BĂȘTINAȘII L-am auzit cu toții. PRIMUL BĂȘTINAȘ”.

Unde sunt Kai-Kum și Farratete? =

(– KIRI Liniște! Ascultați ce-am făcut eu, Kiri-Kuki? Iâiii V). adevărat prieten al poporului băștinaș! Ieri am

!! (îl” Hf – fost prins de strajă împreună cu doi băștinași.

Kai-Kum și Farratete... AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Și unde sunt ei? De ce ești singur?

«i-s-n KIRI Ascultați, ascultați! Am fost aruncați în închiștsâfiv” liidsic soarei iar aPoi ne-au adus aici, la picioarele tro –, O, m”. / ginului lui Sizi și aici moartea sigură ne privea M în ochi. Am fost martor când sârmanii Kal și Farra au fost condamnați la spânzurătoare-îngrozitor! îngrozitor! îngrozitor! AL TREILEA BĂȘTINAȘ Dar tu?

KIRI Eu? Cu mine a fost mult mai rău! Bătrânul tiral a hotărât că pentru mine, harap trădător, moarte i. În ștreang pe un palmier e o pedeapsă Preț t. i! ușoară. Eu am fost zvârlit înapoi în beci și u) „pentru o zi și o noapte, ca să se inventeze pe J1. O C mine o moarte de o cruzime nemaiauzită. Ac°

În bezna umedă, am auzit cum curajoșii Kai-Kum și Farratete s-au smuls din mâinile călăilor, s-au aruncat de pe Muanganam în

ocean și au plecat înot. Fie ca zeul Vaidua să-i păzească în adâncurile clocotitoare! LIKKI (*încet*): Da și dac-or scăpa, tăticule, vai de capul nostru! PRIMUL BĂȘTINAȘ

Să-i păzească zeii pe Kai și Farra! Să trăiască Kiri-Kuki, prietenul poporului băștinaș! BĂȘTINAȘII Kiri să trăiască! Kiri să trăiască! Laudă zeilor!

KIRI Dragi prieteni, acum se pune întrebarea ce ne rămâne de făcut? Poate oare insula noastră înfloritoare să rămână fără conducător? Nu ne pasc oare ororile și debandada anarhiei? BĂȘTINAȘII Are dreptate Kiri-Kuki! Are dreptate!

KIRI Prieteni! Propun să alegem, chiar acum și chiar aici, un om căruia am putea să-i încredințăm fără frică soarta insulei noastre și bogățiile ei. Trebuie să fie cinstit și drept, prieteni. Trebuie să fie drept și milostiv. Dar, prietenii mei, el trebuie să fie și cult, ca să poată trata cu europenii care vizitează adesea insula noastră roditoare. Cine-i acela, prieteni? BĂȘTINAȘII Tu ești, Kiri-Kuki!

KIRI Da, eu sunt! Adică nu! Nu! Pentru nimic în lume! Nu sunt demn de o asemenea cinste! BĂȘTINAȘII N-ai dreptul să refuzi, Kiri! Nu ne poți părăsi într-un moment atât de greu! Ești singurul om cult de pe toată insula!

KIRI Nu! Nu! LIKKI Ei drace! (*încet*.) Kiri, ce te tot fandosești?

KIRI (*încet*): Cară-te, dobitocule! (*Tare*.) Oare va trebui să iau asupra mea această înfiorătoare povară și răspundere? Sunt eu oare chemat s-o fac? Bine, sunt de acord!

BĂȘTINAȘII (*cu voci de tunet*): Ura! Trăiască prietenul poporului băștinaș Kiri-Kuki întâiul!

KIRI Lacrimi de înduioșare îmi împăienjenesc ochii, o, dragii mei! Bine, scumpi băștinași, voi depune toate eforturile, pentru ca voi să nu vă căiți de alegerea voastră! Și, în semn că sunt cu inima și sufletul alături de voi, îmi scot podoaba de harap alb și îmbrac fermecătoarele voastre culori

BĂȘTINAȘII

TOHONGA

LIKKI

BĂȘTINAȘII

KIRI

LI

KKI

RI KI
KKI LI
RI KI
KKI LI
RI KI
KKI LI
KIRI &
KKI LI
RI KI
KKI LI
RI KI
ARAPII H
RI KI

H
ARAPII

băştinaşe... (*îşi schimbă ce avea pe cap cu peneh purpurii, băştinaşe*).

Băştinaşii jubilează, muzică.

Eu, Kiri-Kuki întâiul, vă anunţ primul meu decret în semn de bucurie schimb denumirea dragej noastre insule, care pe vremea lui Sizi-Buzi ge chema *Insula băştinaşilor*, în *Insula purpurie Băştinaşii jubilează*.

Acum se pune întrebarea: ce să facem cu rămăşiţele gărzii lui Sizi-Buzi? Iat-o!

Likki și harapii sunt dezorientați.

În apă cu ei!

(către Likki): Generale, ai auzit?

Trădătorule...

În ocean!

Nu! Ascultați-mă, supușii mei! Cine va apăra insula dacă o vor ataca alte triburi? În sfârșit, cui îi vom încredința protecția persoanei mele?

Viața unui om care, se pare, îi e atât de necesar insulei?! Eu propun, prieteni, în cazul că se căiesc, să-i iertăm, să uităm că au slujit unui tiran și să-i luăm în slujba noastră. *(Către Likki.)*

Răspunde, general criminal, ești de acord să te căiești și să slujești cu credință și dreptate poporul băștinaș și pe mine?

(tace).

Răspunde, tigrule, când ești întrebat!...

(încet): Mi-ai poruncit să tac.

Îți recomand să fii mai ager la minte.

Sunt de acord, cârmuitorule.

Ai să ne slujești?

Chiar așa, majestatea voastră..."

Nu te vei ridica împotriva mea și a poporului

Cătuși de puțin, majestate.

Bravo, ești un bătrân devotat!

Bucuros să te slujesc, majestate!

Hai că tot n-am să reușesc să țin la fe 1 de tar ca tine. *(Către harapi.)* Sunteți de acord?

De acord, majestate! –

Vă iert, și în semn de mărinimie vă rebotez harapii emeriți ai poporului.

Mulțumim cu plecăciune, majestate.

KIRI Gata, lua-v-ar dracu'! O să-mi plesnească timpanele. Poruncește-le să tacă. LIKKI Tăcere!

KIRI Să fie îmbrăcați în culoarea noastră băștinașă! LIKKI Am înțeles, majestate!

KIRI Și te rog, fără urlate! Taci.

LIKKI Am... *(Bate din palme, de pe Harapi cad imediat penele albe și pe cap le cresc unele purpurii. Felinarele lor nu mai dau lumină albă, ci încep să lumineze roz.)*

KIRI Iată, popor băştinaş, aceasta-i garda ta! BĂŞTINAŞII Ura!
LIKKI Marşul festiv!... (*Dirijorul ridică bagheta.*) ... înainte... are!
Orchestra cântă un marş. Harapii trec pe lângă Kiri dând onorul.
Gloata nesfârşită de băştinaşi îţi flutură felinarele.

KIRI Vă salut, gardişti! HARAPII Să trăiţi, majestate!

Likki ierminindu-şi marşul, se aşază alături de Kiri.

KIRI Ai văzut?

LIKKI Eşti într-adevăr genial! Acum văd şi eu! KIRI Ce ţi-am spus?!

CORTINA

TABLOUL AL DOILEA

Wigwamul regesc al lui Kiri-Kuki.

N-au trecut decât trei zile de când conduc insula voastră blestemată şi deja am ameţeli de la perlele astea.

LIKKI (*mine înd*): Tu eşti de vină. De ce, mă rog?

Le-ai promis marea cu sarea, acum descurcă-te. (*Ironic.*)
Prietenul poporului băştinaş! (*Mestecă.*) Cine orăcăia: veţi avea din belşug de toate, şi orez şi porumb... şi apă de foc. Totul pentru voi şi totul spre binele vostru. Voi sunteţi stăpânii. Mai ţii minte cum le-ai spus? Ş. iată că acum îşi văd şi ei de gospodărie.

KIRI

KIRI LIKKI

LIKKI

KIRI

LIKKI

KIRI

LIKKI

LIKKI

KIRI Cea mai monstruoasă e revendicarea lor de am da nicio perlă englezilor! Frumoasă trebuşoară

Cum să nu le dăm când ei au şi dat banii? şi apa de foc. Deci n-ai încotro, trebuie să je dai englezilor perlele orice-ar fi.

Numai că ăştia n-au chef să le dea. De pescuit *ne* ei, le pescuim, dar să rămână ale noastre

Mă ia cu frig când mă gândesc cum o să apară de pe vapor mutra aia umflată, cu favoriţi roşcaţi

Ce-o să mă fac atunci? O, ce fericire că s-au înecat instigatorii ăia doi...

(*mestecând*): Da...

Ce spui?

Spun – da. KIRI „Da”. Dar la ce spui da? Atâta știi și tu, să mugești.

Mai bine mi-ai da și tu un sfat.

Eu nu sunt specialist în sfaturi. Care-i datoria mea? Să te păzesc pe tine. Păi uite că te păzesc.

Iar tu n-ai decât să conduci cum îți place.

Frumos te mai porți!

Bine mai era în timpul răposatului Sizi-Buzi!

Și de ce mă rog?

În timpul lui Sizi dădeau perlele fără să crâcnească.

Era ordine, asta era!

Trebuie făcută și acum ordine!

Acum e greu, dragă conducătorule. Prea i-ai răsfățat.

Hai, nu te mai tângui! Tot nu ajută la nimic.

(*intră*): Salutare, cârmuitorule!

Mulțumesc. Ce-ai să-mi spui, dragul meu? TOHONGA Au venit din nou băștinașii. Doresc să contemple luminoasa ta persoană. KIRI Iar?! Ce pedeapsă, zău. Hai, gonește-i... încoace, în cabinet. TOHONGA Am înțeles, stăpâne. (*Iese.*) Intrații

Intră trei băștinași.

BĂȘTINAȘII Salutare ție, Kiri, stăpânul și prietenul nostru, fie ca zeii să te aibă în pază! A-a! Fie să aveți și voi parte de paza lor. 11111 pare bine. Zău, mi se făcuse dor de voi. Că doar de azi dimineată n-ați mai fost pe aici.

Să-l păzească zeii pe Likki-Tikki, viteaz1” general al gărzii populare! LIKKI Asemenea, asemenea.

KIRI LIKKI

KIRI LIKKI

KIRI LIKKI

KIRI

TOHONGA KIRI

KIRI

BĂȘTINAȘII

PRIMUL BĂȘTINAȘ

Iei masa, bravule Likki? LIKKI Nu, dansez.

AL DOILEA BĂȘTINAȘ

Bravului nostru Likki îi place să glumească. KIRI Da, are o fire tare veselă. Apropo, generale, găsesc că ai putea fi mai amabil cu dragii mei. (*Likki boscorodește.*) Așezați-vă, copilași, pe vine. (*Băștinașii se așază.*) Ca să nu pierdem timpul prețios, expuneți pe scurt, porumbeilor, ce v-a adus la wigwamul meu la această oră când zeul-soare e atât de sus încât nu numai cărmuitorii, dar chiar și simplii muritori, obosiți de culesul porumbului, se odihnesc în wigwamurile lor? (*încet.*) Nu prea înțeleg aluziile, dracii împieliați!

PRIMUL BĂȘTINAȘ

Am venit să-ți dăm o veste îmbucurătoare. KIRI Mă bucur împreună cu voi, chiar înainte de a ști ce conține.

AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Am venit să-ți spunem că recolta de perle a fost astăzi nemaipomenit de bună. Am scos cincisprezece perle dintre care cea mai mică e cât pumnul meu.

KIRI Sunt încântat! Un singur lucru mă miră: de ce nu le-ați adus imediat în wigwamul meu, cum v-am spus încă de azi dimineață?

PRIMUL BĂȘTINAȘ

O, Kiri – stăpâne! Poporul e foarte neliniștit în legătură cu perlele și ne-a trimis la tine ca să aflăm ce ai de gând să faci cu ele. KIRI Dragii mei, e prea cald ca să vă repet de zece ori același lucru. Cu toate acestea, v-o spun pentru a unsprezecea oară: perlele trebuie depuse în wigwamul meu, iar când vom aduna cinci sute de puduri, va veni după ele englezul și le va lua.

AL DOILEA BĂȘTINAȘ

Kiri! Poporul nu vrea să dea perlele englezilor. KIRI Cu toate astea va trebui să le dăm. Sizi le-a vândut englezilor și a primit întreaga plată.

AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Kiri, știi despre ce flecărea astăzi poporul, pe când pescuia în golf?

LIKKI (*printre dinți*): Uite, uite... uite rezultatele... Să fi flecărit ei în timpul lui Sizi!...

PRIMUL BĂȘTINAȘ

Ce spui, generale? LIKKI Nimic. Fredonam și eu o romanță.

KIRI Generale, nu-i sănătos să cânți pe căldură. < LIKKI Bine, bine, tac.

KIRI Și despre ce zici că flecărea? AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Zicea că nu face bine Kiri al nostru, prelungească-i zeii viața, insistând pentru cedarea perlelor.

KIRI Dragilor, nu înțelegeți limba băștinașă? Englezul va veni cu puștile, iar hârtia am semnat-o eu. PRIMUL BĂȘTINAȘ

Kiri, prietenul poporului, a fost cam ușuratic atunci când a semnat hârtia.

KIRI Nu găsești, dragul meu, că nu se face ca un simplu băștinaș să-și dea astfel cu părerea despre cârmuitorul insulei? PRIMUL BĂȘTINAȘ

Am zis-o cu dragoste. KIRI Iar eu, tot cu dragoste, vă spun, fir-ați... păziți de zei, că perlele trebuie aduse aici. AL DOILEA BĂȘTINAȘ

Poporul băștinaș nu va face asta. KIRI Iar eu spun că o va face! BĂȘTINAȘII Nu, n-o va face.

KIRI Ba o s-o facă. BĂȘTINAȘII Ba n-o s-o facă.

KIRI Tohonga! TOHONGA Ce doriți?

KIRI Dă-mi niște apă de foc! (*Bea, strigă.*) o va face! PRIMUL BĂȘTINAȘ

Kiri, dacă mai strigi așa îngrozitor, poate să-ți plesnească vena de la gât.

KIRI Nu, nu mai am putere să discut cu voi. Va trebui deci să procedez altfel. Comandante! Fă bine și ia toate măsurile ca recolta de perle să fie adusă aici, imediat. Eu plec să mă tolănesc pe rogojini, pentru ca membrele mele chinuite să se odihnească măcar un pic. LIKKI. Prin urmare îmi încredințezi mie această treabă?

KIRI Da. (*Dispare.*)

LIKKI Am înțeles. (*Începe să-și suflece mânecile.*) PRIMUL BĂȘTINAȘ

Ce-ai de gând să faci, vitează căpetenie? 172

LIKKI Am de gând să-ți dau una peste bot și pentru asta-mi suflec mânecile. 3IMUL BĂȘTINAȘ

Să-mi cred oare urechilor? Dragilor, ați auzit?

Are de gând să-mi dea una peste bot. Mie, unui

„Băștinaș liber!... El, comandantul gărzii noastre... peste bot!...”. i

— DOILEA ȘI AL TREILEA BĂȘTINAȘ e...

E-he-he! O-ho! h”.

LIKKI (*îi dă una peste bot primului băștinaș; al doilea și al treilea*

se așază îngroziți pe pământ): O să aduceți perlele! O să le aduceți! O să le aduceți!; L DOILEA ȘI AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Ajutor!

LIKKI Chemați încoace garda! TOHONGA Hei!... (*Intră în fugă harapii.*) îtilH!

LIKKI La beci cu nemernicii ăștia!:

IL DOILEA ȘI AL TREILEA BĂȘTINAȘ* «!; Cum!? Cum... pe noi?

Un zgomot infernal. În dosul scenei se arată o mulțime de băștinași, în spatele ior-Kai-Kum și F ar r a-T e te.

BĂȘTINAȘII Lăsați-ne, lăsați-ne să trecem! TOHONGA Stai, stai! Încotro ați luat-o? Încotro?

LIKKI Ce înseamnă asta? Înapoi! Cum de îndrăzniți să vă băgați neinvitați în wigwamul cârmuitorului? L PATRULEA BĂȘTINAȘ

Hai, Likki, mai las-o baltă eu d-alde astea!

S-a terminat cu wigwamurile! Am adus o veste mare. Prieteni, încoace!;...

L DOILEA ȘI AL TREILEA BĂȘTINAȘ îi.

Ajutor!... s: fi < „>

RIMUL BĂȘTINAȘ

Prieteni, știți ce s-a-ntâmplat? El... el...

LIKKI Iar cu perlele? Vă învăț eu minte să nu ascultați de conducătorul vostru legitim și de voi ales! Hei!

4 L PATRULEA BĂȘTINAȘ

Nu, nu mai e vorba de perle, au avut loc evenimente mult mai interesante. Unde-i Kiri?

BĂȘTINAȘII Kiri! Kiri!

LIKKI Da ce se-ntâmplă, fir-ar să fie! Terminați cu tă răboiul ăsta! Hei, Tohonga, ia împinge-i mai încolo 1

AL PATRULEA

BĂȘTINAȘII KIRI

BĂȘTINAȘII KIRI

AL PATRULEA KIRI AL PATRULEA

KIRI

AL PATRULEA

KIRI LIKKI

KAI KIRI

FARRA KIRI

LIKKI

KAI
FARRA
KIRI

BĂȘTINAȘ Hai, lasă, lasă... Kiri! Kiri!

(*iese*): Ce s-a întâmplat? (*agitați*): Uite-l! Uite-l! A-a! Da, iată-mă. Vă salut, dragi prieteni. Ce sunteți! Înduioșător! BĂȘTINAȘ

Ți-am adus o veste, Kiri! Da! Dragi prieteni, eu astăzi am mai ascultat o veste și îmi mai e și somn. Totuși, despre ce e vorba' BĂȘTINAȘ

Astăzi, în golf, când a doua echipă de pescuitor: s-a aruncat în apă ca să scoată perle... ce crezi Kiri, c-au mai scos în afară de perle? Foarte interesant! Niște crabi, probabil, sau niște mărgelile nenorocite, pierdute de vreo băștinași pe când se scâldea în mare. Dar, zău, asta nu e o noutate care să vă aducă cu toată gloata la wig-wamul stăpânitorului! BĂȘTINAȘ

Nu, Kiri, n-am scos crabi! Am scos doi oameni vlăguți... Privește! Prieteni, dați-vă în lături:

Băștinașii se dau în lături și apar K a i și F ar r a. Și lasă liniște deplină.

(*căzând de pe tron*): Fir-ar să fie!

Inima mea a preșimțit-o și pe asta! Acum început veselie. (*Către Kiri.*) Aș vrea să văd ce-ai să tf faci acum?

Domnești, Kiri? Ne recunoști? (*aitându-se cu atenție*): Nu... hm... nu vă recunosc.

Ah, canalie, canalie!

Cum îndrăzniți să-i vorbiți astfel conducătoru111 vostru (*Către Likki, încet.*) Pregătește garda, st lasă cu scandal.

Lasă că știu eu, știu. Tohonga! Tohonga! (*aținându-i calea*): Ia stai, stai! Înapoi, prieten6 și chiar nu ne recunoști?

Fața-mi pare cunoscută... dar nu-mi amint-v unde am mai văzut expresia asta cinstită și °e ăștia profund ideologici... Oare i-am i

FARRA Nemernicule! Ne-ai văzut ultima dată chiar în locul acesta, în ziua când ne judeca Sizi-Buzi. (*Către Likki.*) Erai și tu pe aici, călăule! LIKKI Nici n-am de gând să neg, v-am recunoscut imediat, instigatorilor!

KIRI la te uită! Unde mi-au fost ochii! Nu, zău că trebuie să-mi pun ochelari, mi-a crescut miopia. O, ce fericire! Slavă zeilor nemuritori! KAI Pui de năpârcă!

KIRI Nu te înțeleg, preaiubite Kai-Kum! Ce ai, zău așa! De ce te repezi asupra mea? Ai uitat oare cum ne-am chinuit împreună în temniță? Și asta chiar aici, unde stau acum picioarele tale cinstite.

KAI Dar voi ați fost orbi, oameni neștiutori?! Pe cine v-ați ales drept conducător?

KIRI Da, chiar, pe cine? Aceasta-i întrebarea, cum a exclamat marele Hamlet... Likki, pregătește săgețile!

LIKKI Nu mai trage de timp, mai bine să-ncepem imediat bătaia. Tohonga! Tohonga!... Dă-mi sulita! KAI Pe cine! Un ticălos, cum n-a mai văzut lumea din ziua în care a fost creată de zeii cei puternici. Un provocator, o canalie și un vântură-lume! KIRI Eu atâta vreau să-mi spuneți, cum de-ați ieșit la suprafață?

FARRA Trei zile am înotat în preajma insulei. Eram chinuți de sete, și când n-am mai avut puteri să ne luptăm cu moartea, am intrat în golful de unde ne-au scos frații noștri devotați.

KAI Fraților, acest nemernic, care s-a împopoțonat cu penele voastre ne-a rostit, chiar pe acest loc, sentința: condamnarea la moarte. Acest ticălos fără pereche – înțelegeți? – ne-a mințit atunci pe noi toți lângă porumbiște, prefăcându-se revoluționar și prieten al poporului. El, jandarmul sizibuzesc! KIRI Au, au!... Ce-o să fie acum? BĂȘTINAȘII Trădătorule!

KAI La moarte cu el!

FARRA La moarte cu el și cu mizerabilul măcelar Likki-Tikki! Ei nu! mai ușor. Eu, frate, nu mă las cu una cu două! PATRULEA BĂȘTINAȘ

LIKKI

Primul și al

KAI

La moarte cu el! Predă-te, canalie!

BĂȘTINAȘII

LIKKI

DIRIJORUL

KAI

BĂȘTINAȘII

FARRA

LIKKI

KIRI

Predă-te! Gardă, înainte!

(*face un semn – se aude o trompetă.*) Harapi cu sulițe intră în fugă pe scenă. *Agitație*

Așa deci, frați băștinași! La arme! La arinei înarmați-vă cu arcuri, cu sulițe! Cine n-are altceva, cu pietre. Cu toții înainte! Să ucidem acest șarpe scârbos care s-a strecurat pe tron! (*fug care încotro țipând*): La arme! După arme!

Văzuși, prieten al poporului? Tohonga, încu porțile! Toți la uluci! Gardă, ocupați poziția. *Harapii dau buzna la gard.*

Likki, iubitele, încearcă de-i respinge, frumosule, să apucăm să fugim la pirogi. La arme, devotații mei păzitori! La arme! (*Dă buzna-n wigwam și iese în fugă cu geamantanul*). Ah, geamantanu-i armă, după tine? Ia fă bine și ia-o înainte spre zăplaz! Trebuie să le dai gardiștilor exemplu prin propria ta bărbăție! mai bine le dau de aici un exemplu de băr... Doamne, cum se luptă!... De aici, din wigwam... Fricos nenorocit! Din cauza ta... (*în spatele scenei*): încoace, tovarăși, veniți încoace! Moarte trădătorului Kiri-Kuki, o recompensă pentru capul lui!

Auzi ce strigă?... Ah, groaznic! Înfrorător! Înfrorător!

Hai, ascunde-te pe-aicea, făptură mârșavă. Tohonga, încuie porțile! Am înțeles, generale.

Gardă, o rafală peste băștinașii care atacă!... – (*Primul băștinaș apare brusc deasupra ulucilor*)...

— Foc!...

Harapii dau drumul la săgeți. PRIMUL BĂȘTINAȘ

(*cu o săgeată în piept*): Mor! (*Dispare după uluci*)

Un geam de la Wigwam se preface în cioburi. KIRI Au, ce-i asta?

LIKKI Țsta-i primul cadou pentru tine, prieten al poporului! Un pietroi în geam. Curaj, harapi! Foc! Stă

LIKKI

KIRI

LIKKI

BĂȘTINAȘII

KIRI LIKKI

TOHONGA LIKKI

pânul și conducătorul de oști sunt cu voi! (*Către Kiri.*) Să nu îndrăznești să-ți trădezi lașitatea în fața gărzii.

KIRI Dragă Likki, știi doar că nu sunt specialist în treburi de război. Acum e rândul tău. Iar eu o să intru în wigwam și am să cuget la planul viitoarelor acțiuni. Cu atât mai mult cu cât doctorul mi-a interzis

cu desăvârşire emoțiile. BĂȘTINAȘII (*în spatele scenei*): Ura!

În scenă cade un nor de săgeți băștinașe.

PRIMUL HARAP

Ah, mor!

LIKKI îmbărbătează garda cu un cuvânt introductiv. *Zboară al doilea geam al wigwamului.*

KIRI Gardă!... Scapă cine poate! (*Deschide geamantanul, se ascunde în el și dispare târâș cu geamantan ca tot.*) LIKKI Canalie!

Zboară săgeți.

CORTINA

SFIHȘIUL ACTULUI AL DOILEA

Actul al treilea

TABLOUL ÎNTÂI %în M

Salonul luxos al lordului Glenarvan, aranjat în stilul anilor '60 ai secolului trecut. Seară. Ferestrele salonului dau spre faleză.

Lady cântă o romanță, acompaniindu-se la pian. Lordul joacă șah cu Păgânel, iar Galteras urmărește jocul.

LORDUL Bravo, bravo! Draga mea, astăzi ești mai în voce ca oricând! (*Aplaudă.*)

PĂGÂNEL Bravo, bravo, *madame!* „*l* GATTERAS Bravo!”

PxvPAGALUL (*în coline*): Bravo! Bravo!

PĂGÂNEL Șah la rege...; „/”.

LORDUL Eu mut așa...; „v.”

PĂGÂNEL Șah.: „Jv;

LORDUL Eu merg așa. = <. «„i—: „f PĂGÂNEL Șah și...

LORDUL Fir-ar să fie! Mă dau bătut, sir. GATTERAS Trebuia să mutați pionul, milord.

LORDUL Și pe urmă? GATTERAS iar apoi cu nebunul aici...

LORDUL Și mai departe?;

GATTERAS Iar mai departe... hm. PAPAGALUL Prostule!

GATTERAS Vă asigur, milord, că acestei păsări blestemată trebuie negreșit să i se sucească gâtul. Nu te lasă să respiri.

LADY Vai, căpitane, n-aș permite-o pentru nimic & lume! Dragul meu, n-am să mă despart niciodată de tine! Coco! Cocuță!

LORDUL Doriți o revanșă?:

PĂGÂNEL Cu mare plăcere, *monsieur*.

LADY

PASPARTU

BETSY
LADY
PASPARTU BETSY
LORDUL PĂGÂNEL
LORDUL PĂGÂNEL
LADY PĂGÂNEL
GATTERAS PĂGÂNEL
LORDUL
PĂGÂNEL
GATTERAS
LADY
LORDUL
LADY
LORDUL
LADY

Ah, e deja ora cinci. Paspартu! Betsy! Paspартu *și* Betsy *scot capetele pe două uși opuse.*

} Ce doriți, doamnă?

Să fie servit ceaiul.

1 Am înțeles, lady. (*Dispar și se întorc cu ceai] și biscuiți.*)

Nu zău, orice s-ar zice, când te întorci din lungi peregrinări, simți de departe fumul patriei și ți-e plăcut și dulce.

O, da, desigur. E cât se poate de plăcut să fii musafirul dumneavoastră, dragă lordule. Vă sunt foarte recunoscător! Foarte! Îmi pare tare bine!

Îi sunt, de asemenea, foarte recunoscător doamnei Glenarvan. (*Îi face o plecăciune.*) Extrem de încântată.

Și dumneavoastră de asemenea, curajosule căpitan.

Asemenea, asemenea.

(*automat – către Betsy*): Și dumneavoastră... adică nu... Gata!

După părerea mea, nu există vreun loc mai bun decât Europa. O, fără îndoială. O frumusețe.

De ce vă place atâta Europa, domnilor? Eu nu înțeleg.

Cum de ce? Mă uimiți, lady! Aici totu-i curat, comod, liniștit. Niciun fel de emoții. Dar emoțiile sunt atât de plăcute! După părerea mea, la noi e o plictiseală de moarte. Lady! Din gura cui aud aceste vorbe? Cum puteți să spuneți așa ceva despre dragul nostru cămin englezesc? Plictiseală de moarte! Casa e un templu... să nu uităm asta...

lady. Ah, nu, nu! E mult mai bine în călătorie. Coco, îți mai amintești de insula ta?

* liepică din piesa lui A.S. Griboedov *Prea multă minte strică* (n.t.).

PAPAGALUL (*se umflă în pene.*)

LADY Cocuțel, era mai bine pe insulă? Ia zi? Era mai bine? Vrei din nou insula ta? PAPAGALUL Kua... Kua...

LORDUL Apropo de insulă. Drăguță afacere am făcut totuși noi doi, multstimat *șir*. Nu-i așa? PĂGÂNEL Fermecătoare. Șah...

LADY Eu și acum am în fața ochilor perlele alea minunate... Când plecăm după ele? De-abia aștept. LORDUL Peste o lună.

LADY Gocuțel, peste o lună, auzi? Te luăm și pe tine... Vei revedea țărmlul natal... Ah, tare-aș vrea să aflu ce se petrece acum acolo. O, insulă îndepărtată, misterioasă... scânteiezi ca o bucată de zahăr alb pe oceanul de mătase albastră. Vă amintiți, domnilor, de valurile cu creste înspumate? LORDUL îmi amintesc perfect.

PASPARTU Niște valuri clasa-ntâi, luminăția voastră. LORDUL Paspартu, ieși afară. Părerea ta nu interesează pe niciunul dintre gentlemeni. PASPARTU Am înțeles, luminăția voastră. (*Iese.*)

LADY (*visătoare*): Și totuși la noi e o plictiseală cumplită... Sufletul meu tânjește... după niște aventuri. Vreau surprize. LORDUL N-am noroc astăzi. Nu pot să sufăr surprizele.

Un clopoțel strident.

LADY Betsy, deschide.

BETSY (*trece în fugă prin salon, apoi se întoarce cu spatele, îngrozită*): Ah! LORDUL Ce-i? BETSY Acolo... Acolo...

LADY Betsy! Știi bine că nu-mi plac deloc scamatoriile! Ce s-a-ntâmplat? GATTERAS Ce drăcovenie o mai fi? Mă duc să văd!

Apare Paspартu. E uluit.

Ușa se deschide și intră Likki, K i r i și Tohonga. Kiri e cu geamantanul în mână, iar fața îi e pansată de parcă îl dor dinții. Likki șchiopătează.

KIRI *Bonsoir*, luminăția voastră. LORDUL Ce înseamnă asta? Cine sunteți?

KIRI îi aveți în fața dumneavoastră, milord, pe nefericitul Kiri-Kuki de pe insulă. LADY El e!

PĂGÂNEL Jur pe Place de l'Étoile, au sosit sălbaticii!

KIRI Chiar așa, *monsieur* Păgânel. Acesta-i curajosul general

Likki și adjutantul său Tohonga. LORDUL îmi permiteți să aflu cărui fapt îi datorez...

BETSY Doamne, cine-s ăștia, Paspartu? PASPARTU Taci, ai să afli numaidecât.

KIRI Hm... vedeți... stăteam noi așa pe insulă... și deodată ni s-a făcut dor... Ce ne-am zis: ia hai în Europa, să-l vizităm pe lordul nostru. Timpul se nimerise minunat. Ne-am luat pirogile și am pornit.

LORDUL (*uimit*): Îmi pare foarte, foarte bine... PĂGÂNEL Drace! Sălbaticii întorc vizitele?

LADY Țineți minte, eu v-am spus și pe insulă că e deosebit de galant. E nemaipomenit de drăguț. Vă rog să luați loc. KIRI *Mergi*... Stai jos, Tohonga, lordul are un suflet de aur...

LADY Ce-aveți acolo? KIRI M-am lovit. LADY Sărăcuțul. De ce? KIRI De vulcan, preastimată lady. LADY Chiar așa? Ați băut, pesemne, apă de foc? KIRI Vai nu, sigur că nu, luminăția voastră, ne mai ardea nouă de băutură?...

LORDUL Îmi pare, desigur, foarte bine că ați venit să-mi faceți o vizită. Totuși, eu presupuneam că stați pe insulă și pescuiți perle. KIRI Ah, luminăția voastră!... LADY Ce mai face grăsanul ăla drăguț și bun, împăratul vostru? I-am uitat numele.

KIRI Numele?... A, da, cum să nu! Sizi-Buzi, doamnă...

Ce să facă, v-a transmis plecăciuni. Știți, doamnă...

LIKKI (*încet*): Hai nu mai trage de timp, mincinosul dracului! Spune-i mai bine tot adevărul. KIRI Vedeți doamnă, el a cam dat ortul popii. PĂGÂNEL Cum adică ortul? A murit puțin?

LIKKI Care puțin! A mierlit-o de-a binelea. LORDUL A, deci asta era! Așa... așa...

KIRI Ah, luminăția voastră! LORDUL Dar ce s-a-ntâmplat? Nu ne povestiți și nouă odată?

KIRI înfiorător! înfiorător! înfiorător! Dar atunci permiteți-mi, scumpe lord, să vă povestesc totul din fir a păr, așa cum a fost.

LORDUL

KIRI

LADY

KIRI

LORDUL KIRI

LORDUL KIRI

LORDUL KIRI

LORDUL GATTERAS

LIKKI KIRI

LADY KIRI

LORDUL KIRI

LORDUL KIRI

LADY LORDUL

KIRI

LIKKI TOȚI KIRI

Aștept.

S-a întâmplat o nenorocire, scumpe lord. Ah!

Ați binevoit să observați vulcanul când ați fost la noi pe insulă?

Nu-mi amintesc.

Cum se poate, luminăția voastră? Un vulcan imens. Uite, aici era wigwamul împărătesc, jol. În spatele lui un vulcan de dimensiuni incredibile – Muanganam. Ei?

Era imens... și sus avea o gaură. Lăsați dracului amănuntele astea! Da – și deci, cum vă spuneam, vulcanul – oh-ho-ho... Ei?

Ce faci, vizitatorule, îți bați joc de noi? Permi-teți-mi, scumpe lord, să-i dau una peste ceafă, să scuipе mai repede cuvintele. Povestește, diavole!

Ah, sunt atât de emoționat... Deci așa, wigwamul. adică vulcanul... Și iată că într-o bună noapte, imediat după plecarea luminăției voastre, a avut loc o mare erupție, și wigwamul și stăpânul au fost înghițiți de lavă. Ah, ce interesant!

Astfel, stăpânitorul nostru, Sizi-Buzi al doilea. a pierit.

Numai el singur?

Și odată cu el tot haremul lui și jumătate din garda de harapi.

Am înțeles. Cine-i conducătorul insulei acum; Vai! Vai! Îl aveți în fața dumneavoastră pe nefericitul stăpânitor al Insulei Purpurii – Kiri Kuki întâiul.

Cum, sunteți rege? O, ce interesant! Bine, dar de ce ați venit aici, în Europa? Trebuie să stați pe insulă și să pescuiți perle. Vai, luminăția voastră! Eu acum nici nu pot să mă mai arăt pe insulă! mai ales că acolo bântuie ciuma. Cum adică ciuma?

Înfiorător! Înfiorător! După ce a pierit Sizi, împins de dorința de a salva patria de anarhie

LIKKI KIRI

LORDUL

KIRI
LORDUL
PĂGÂNEL
LORDUL
LADY
BETSY
PASPARTU
KIRI
LADY
LORDUL PĂGÂNEL
LORDUL
KIRI
LIKKI
LADY
BETSY

ororile debandadei, am primit propunerea celei mai bune părți a poporului meu băștinaș să devin cârmuitorul insulei. Dar doi derbedei, Kai-Kum și Farratete, condamnați pentru crime de drept comun și de stat, și care s-au sustras din sfintele mâini ale justiției, au îndemnat hoardele băștinașe la răscoală. Eu însumi m-am pus în fruntea gărzii mele, dându-i exemplu de curaj... Ah, găinarul!

...dar eforturile noastre au fost zadarnice. Hoarde fără număr, câtă frunză și câtă iarbă, de sclavi răsculați, au atacat wigwamul, iar noi și cu ce-a mai rămas din gardă de-abia ne-am salvat, înfiorător! înfiorător!

Ah, fir-ar să fie! Și în mâinile cui e acuma insula? În mâinile criminalilor – Kai-Kum și Farratete. Cum? Frumoasă afacere am mai făcut, dragă *șir*! Sunt absolut zguduit. Dar stați puțin, perlele o să ni le dea desigur? O, desigur.

Cum, doar n-o să pierdem perlele? Doamne, cum i-au sclipit ochii! Cât e de lacomă! Taci!

Vai, dragii mei gentlemen! Din cauza perlelor a și început totul. Zeii îmi sunt martori că voiam să-mi îndeplinesc cinstit datoria față de dumneavoastră. Dar băștinașii au declarat că nu dau pentru nimic în lume perlele!

Cum? Perlele noastre? Pentru care am plătit bani? Milord, nu veți admite așa ceva! Trebuie pedepsiți!

O, da!

O, nu! Eu nu sunt de acord! Asta se numește jaf la... cum se zice,
la... drumul mare... jur pe pantalonii de flanelă ai mătușii mele!

Unde-i restul gărzii?

Aici, luminăția voastră!

Intrați, băieți!

Prin toate ferestrele și ușile dau buzna harapi cu sulite și scuturi.

(Se dau la o parte cu țipete ascuțite.)

LORDUL

PĂGÂNEL

GATTERAS

LIKKI

PĂGÂNEL

LORDUL

HARAPII

LORDUL

HARAPII

LORDUL

HARAPII

PAPAGALUL

LADY

LORDUL

LIKKI

HARAPII

KIRI

LORDUL PĂGÂNEL

LADY

BETSY

KIRI

LORDUL

LIKKI

LORDUL

PĂGÂNEL

GATTERAS

KIRI

Ei, drăcie! e.: q; →nv\$

Pe loc, stai! „>

Ei, drăcia dracului! o»?.: >

Și ziceați c-ați venit cu toții! a mine?

(*asurzitor*): Chiar așa, luminăția voastră!

(*îngrozit*): Vă mulțumesc.

Bucuroși să vă slujim, luminăția voastră!

(*maimuțărind-o pe Lady*): Ah, mă plictisesc!

Iubesc atât de mult aventurile. Vreau surprize!

Lua-le-ar dracu'! Să nu zici că nici asta nu-i o aventură!

Chiar așa, luminăția voastră!

O, Doamne, cât pot să zbiere de tare! Imediat să... Gu-ra!

Tăcem, luminăția voastră!

Iată, scumpe lord. Asta-i! Atât mi-a mai rămas. A fost ca un vis minunat și straniu... înfiorător! Mi se face părul măciucă privind rămășițele curajoasei gărzi care și-a apărât cinstit conducătorul legitim. Aș bea cu plăcere un păhărel de coniac, tare sunt chinuit și istovit. 1 (*Se lasă epuizați pe fotolii unul în fața celui-l lall.*)

Betsy! Betsy! Dați-i coniac majestății sale! Am înțeles. (*Servește coniacul.*) (*bea*).

(*revenindu-și*): N-ați binevoi să-mi explicați, majestatea voastră, pentru cât timp a venit această gașcă?... Adică gardă? Pentru totdeauna. * *t<i*, *t!* iP, *t*

Ah, lua-te-ar...

Îmi pare rău, milord, îmi pare rău. Nu te* grăbi? viteze conducător de oști. Nu, scumpe lord, ai» sosit doar temporar, în speranța că ne veți da UD ajutor militar și material ca să ne întoarcem Pe insulă. i, u. îi

LORDUL A, am înțeles. În acest caz, puteți să porniți chiar acum. Căpitane!

KIRI Vai, vai! În clipa de față, precum am avut cinstea să vă raporteze, milord, pe insulă e ciumă. Și până nu se va potoli, nici vorbă să se poată pătrunde pe ea.

LORDUL Din. ce în ce mai rău. PĂGÂNEL *Peste!*

KIRI *Oui. La peste!* După luptele noastre cu băștinașii, pe insulă au rămas grămezi de cadavre și din descompunerea cadavrelor mai sus pomenite s-a dezlănțuit ciuma cea nefastă și ucigătoare.

LORDUL Dar iertați-mă, cine va întreține toată societatea asta? Aveți bani? Provizii?

KIRI Vai, vai, vai! Ce provizii, lord! Trebuie să mulțumim zeilor că ne-am putut lua tălپășita de acolo. LORDUL Cum? Reiese că eu trebuie să hrănesc această bandă și încă pe un timp nedeterminat?

Avantajoasă afacere am mai făcut, *monsieur* Păgânel.

PĂGÂNEL O, da!

KIRI Scumpe lord! Apelez la cele mai bune sentimente ale dumneavoastră. La sentimentele de om și de cetățean. Și în afară de asta, preastimate lord, vă asigur că nu veți primi nimic de pe Insulă, dacă o forță oarecare nu ne va așeza din nou la conducerea ei.

LORDUL (*către Păgânel*): Ce aveți de spus în legătură cu asta, *monsieur* Păgânel?

PĂGÂNEL (*intim*): Împăratul harapilor are rezon. Va trebui să primim întreaga societate și s-o întreținem. Dar când ciurma lor se va sfârși să trimită corabia pe insulă și să-l urcați pe tron pe Kiri-Kuki. Acestui harap îi merge mintea, și vom primi toate perlele. Jur pe Opera Comică: altă ieșire nu e.

GATTERAS Sunt gata să pun un dolar Washingtonez contra unei mărci poloneze, dacă gentlemanul francez nu are dreptate! LORDUL îi hrănim jumate-jumate.

PĂGÂNEL De acord.

LORDUL Fes. Bateți palma. PĂGÂNEL în afară de asta îi putem pune să muncească aici, ca să nu mănânce plinea degeaba.

LORDUL Yes. Sunteți foarte inteligent. Așadar: îi primesc pe toți.

LO

RDUL

KI

RI

H

ARAPII

LO

RDUL

LI

KKI

LA

DY

KIRI O, suflet nobil! Acolo, în ceruri, vă Arăți primi răsplata, sir, pentru virtutea dumneavoastră. Prefer s-o primesc aici.

Harapii mei devotați! Lordul vă primește! Vă mulțumim, luminăția voastră! mai încet. Fără țipete. Vă anunț însă că veți munci și vă veți purta ca lumea. Înainte de toate, faceți bine și depuneți-vă armele. Cum?!

O, da! O, da! Eduard! Nu voi avea nicio clipă de liniște până nu li s-au luat sulilele astea lungi și înfricoșătoare!

LIKKI Kiri! auzi? Vrea să ne ia armele. Permiteți-mi să vă raportez, luminăția voastră, că așa ceva nu se poate! Spuneți și dumneavoastră, fără arme, ce dracu' gardă o să mai fie și asta? Cum o să mai cucerim insula?

KIRI Nu insista, te rog. LIKKI Cum adică? Ce, râzi de mine? GATTERAS Ei, ei, majestatea voastră... Tăcere!

Protestele harapilor.

LORDUL Căpitane, ia adu-i încoace pe marinari! TOHONGA Asta da vizită prietenească. PAPAGALUL Adă-i, adă-i!

DIRIJORUL (*apare pe neașteptate la pupitru. În fosa orchestrei se aprind luminile.*) GATTERAS Chemați-i aici. Să vină tot echipajul! Tram-ta-raram... Paspartu! PASPARTU într-o secundă, căpitane!

În orchestră sună trompetele, apoi un marș. Se aude un tropăit cadențat.

LADY Eduard! Eduard! Te rog cu insistență să nu tragi! Numai să nu se tragă! E îngrozitor! Betsy! Betsy! Unde-i apa mea de colonie? BETSY îndată, lady!

KIRI Fraților, supuneți-vă, ce faceți? Liniștește-i, comandante!

Zidurile se dau în lături și apar șiruri de marinari înarmati

TOHONGA Asta da primire!... Aruncați, dragi *situaiei* sulilele!

HARAPII Of-of...

GATTERAS Unu!

Sunet de trompetă.

LADY Ah, numai să nu se tragă! PĂGÂNEL Europei nu-i plac revoltele. Aruncați-vă armele, că dacă nu, facem noi pif-paf... OATTERAS Doi!

Harapii își aruncă armele.

PĂGÂNEL Perfect!

LADY Slavă Domnului!

LORDUL Ei nu! Pentru că ați făcut scandal imediat ce ați sosit, veți fi pedepsiți. Veți sta o săptămână întreagă fără mâncare gătită, veți primi doar orez.

HARAPII (*gem*).

LORDUL Iar pentru dumneavoastră, comandante, fiindcă în loc să-i aduceți cu picioarele pe pământ, v-ați permis să vă opuneți, ne-am gândit la următoarea pedeapsă: veți fi ținut la camera de arest pentru

tot timpul cât veți rămâne aici. LIKKI Dar pentru ce, excelența voastră?
(Către Kiri.) Ție trebuie să-ți mulțumesc, blestematele. KIRI Eu ți-am spus să nu protestezi.

Doi marinari ti iau pe Likki.

GATTERAS Și acum poftiți! Marș!

Marinarii îi duc în convoi pe harapi.

TOHONGA Am meritat-o din plin, de proști ce-am fost!
PAPAGALUL Ați meritat-o, de proști ce-ați fost!

KIRI Ați procedat absolut corect, luminăția voastră...

Dacă nu-i ții peăștia cu Mea lui Dumnezeu... LORDUL Sunteți un cârmuitor lucid. Acum îmi dau seama. PĂGÂNEL O, toate le înțelege harapul ăsta alb!

KIRI Cum să nu înțeleg, luminăția voastră? Slavă

Domnului, am umblat și eu prin Europa! LORDUL Veți rămâne la mine. Veți fi oaspetele meu. KIRI Vă mulțumesc mult! Foarte mult!
(Către Paspартu.) Un păhărel de coniac! PASPARTU îndată! (*îl servește.*)

KIRI *Votre santé, madam!* Permiteți-mi în acest caz să țin un toast. În sănătatea luminăției sale lordul Eduard Glenarvan și, de asemenea, a fermecătoarei sale soții!

LADY

BETSY

Zău, e uimitor de galant! Betsy! Dă-mi o batistă Betsy! Ah, cât ești de neatentă. (*aparte*): Ce se mai izmenește. (*Cu voce tare*) Poftiți, lady.”;

KIRI Pentru supunerea Insulei și redobândirea mijloacelor investite de lordul Glenarvan și de monsieur Păgânel! Ura!

PĂGÂNEL Zău că sălbaticul ăsta ar fi fost un bun diplomat. *Sir*, jur pe Palais-Royale, trebuie să roștiți un toast de răspuns.

Yes! (*Face un semn orchestrei.*) Beau pentru întoarcerea cu bine pe insulă a conducătorului ei legitim Kiri-Kuki întâiul!

LORDUL

Muzica.

KIRI PAPAGALUL

BETSY KIRI

BETSY

KIRI

BETSY

KIRI

BETSY

KIRI

BETSY

KIRI BETSY

KIRI BETSY

KIRI

(*entuziasmat*): Ura! Ura! Ura! Ura!

CORTINA

TABLOUL AL DOILEA

Seara, în casa lordului Glenarvan.

(*scoate ceștile din bufet.*)

(*în costum european, se furișează și îi acoperă lui*

Betsy ochii cu palmele.)

Ah! (*Scapă și sparge o ceașcă.*)

Ghici, frumoaso, cine-i?

(*smulgându-se*): Nu-i greu să-l ghicești pe autorul unei glume proaste. Să faceți bine să mă lăsați în pace, domnule.

Draga mea, n-ai să greșești câtuși de puțin dacă îmi vei spune majestatea voastră.

Majestatea voastră! Jos mâinile de pe mine!

Hei, las-o mai moale!

M-am plictisit de insistențele dumneavoastră, domnule insular! Și apoi, cine va răspunde id fața doamnei pentru ceașca spartă?

Pentru ceașcă vei răspunde tu.

Cum?

Ce te miri? Doar tu ai trântit-o!

Puteți fi chiar atât de ticălos, sir!

Cum îți permiți! Ai uitat cu cine vorbești, Betsy

KIRI

BETSY

KIRI

BhTSY Nu, n-am uitat. Cred că discut cu un aventurier dubios.

KIRI Ah, așa deci! În ce hal i se vorbește stăpânului Insulei Purpurii! Las că vei plăti tu pentru asta, pisicuță dragă.

BETSY Nu mi-e frică de dumneavoastră. Și nu numai că nu mi-e frică, dar vă mai și disprețuiesc pe deasupra! Dumneavoastră stați în casa lordului în condiții minunate, în timp ce tovarășii dumneavoastră trudes din greu la carierele de piatră! V-ați purtat cât se poate de

mârșav!... majestatea voastră... mârșav, majestatea voastră! Așa, așa deci... drăguță cameristă are lady Glenarvan, n-am ce zice! Păi atunci uite ce-i, draga mea, am observat eu de mult că ești în relații dubioase cu Tohonga. Da, da, nu-ți mai holba ochii. Apropo, sunt albaștri... da, albaștri... Am văzut cum odată, când el căra găleata cu lături de la carieră, tu i-ai servit o bucată imensă de pâine cu șuncă. Iar altă dată am văzut cum șuşoteați la intrarea în castel... Și să nu fiu eu Kiri-Kuki întâiul, ci ultimul vagabond, dacă mâna lui nu se odihnea de talia ta. Apropo, e fermecătoare...

BETSY Nu-i adevărat!

KIRI Hai lasă, nu roși! Sau, hai, mai îmbujorează-te o dată! Ești nemaipomenit de drăguță când ți se face pielea roșie... Bravo! Bravo! Ei, vicleană mică, uite condițiile mele. Dacă mă săruți de cinci ori... sau nu, nu cinci, șase... n-o să spun la nimeni de performanțele tale amoroase.

BETSY Lasă-mă, mișelule! KIRI la stai, ia stai! LADY (*intrăpe neașteptate*): Ah!

KIRI Hm... și ce ziceam, deci? Da, de ceașca spartă... Degeaba vrei să fugi, dragă Betsy, încercând să-ți ascunzi crima. E foarte urât ce ai făcut! Nu-i permis să spargi vasele!...

BETSY Sunteți o canalie!

LADY Ce înseamnă scena aceasta, majestatea voastră? Vă țineți după cameriste? O ocupație tocmai bună pentru un suveran...

KIRI Iertați-mă, stimată lady, această stimabilă *chambre de chambre* a spart una dintre ceștile dumneaei

LADY

BETSY LADY

BETSY LADY

KIRI

BETSY

KIRI

LADY

KIRI

BETSY LADY

BETSY

LADY

KIRI

BETSY

voastră, și când am vrut să-i deconspir crima, a încercat să fugă

de mine... Cum? Ceașca mea? Ceașca mea preferată! Ceașca azurie a Mariei Antoanetta! O!... Doamnă...

Să nu-ndrăznești să mă întrerupi! Purtarea dumitale e intolerabilă. Nu faci nimic altceva decât să spargi și să strici! Doamnă, permiteți-mi...

Ia te uită, mai și vorbește! Vrea să mă supere și mai tare! E un monstru! Unde-i flaconul meu cu săruri aromate?... Ah!

Betsy! Cum nu ți-e rușine! Nu vezi că o superi pe buna dumitale stăpână. Înfiorător, înfiorător! Canalie!

Vedeți, doamnă!

Paharul răbdării mele s-a umplut! Destul. E nemaiauzit! Nu mai pot răbda în casă o astfel de nesimțită! Afară! Imediat afară! Profiți de lipsa lordului și mă jignești nepedepsită chiar în casa mea! O, majestatea voastră, faceți măcar dumneavoastră ceva, să se termine odată cu povestea asta!

(*către Betsy*): Cum îți permiți? Să taci! (*încet către ea.*) Proastă mai ești! Dacă mă ascultai... (*Cu voce tare.*) Vai-vai-vai!... Cum, mă alungați?

Da, să faci bine să părăsești imediat casa mea! Așa deci? Asta ca răsplată pentru o slujbă devotată de cinci ani. Pentru cât m-am trezit noaptea, la sonerie... pentru coafuri și cusutul tivurilor, pentru... pentru toate capriciile și scenele de falsa isterie...

Cum? Falsă isterie?... Majestatea voastră, au auzit?

(*cu voce tare*): Betsy! Cum îți permiți! Înfiorător, înfiorător, înfiorător! (*încet, tot către ea.*) se proastă ești, mare proastă! Nu vreau să vă ascult, om josnic! Poftim socoteala dumitale. Ți se cuvin 10 și 11 Pentru ceașca spartă îți rețin 10 șilingi. urmare ți se cuvine... *șir*, cât i se cuvine?

KIRI Imediat. Zero din zero – zero. Unu din unu... prin urmare două zerouri. Zero plus zero – zero. Nu i se cuvine nimic, lady. LADY Da. Te rog să-ți strângi lucrurile și să părăsești castelul. KIRI Și n-o trageți la răspundere pentru ceașca spartă, doamnă?

LADY Nu, voi răspunde cu mărînimie la greșeala ei. KIRI Inimă de înger! (*încet către Betsy.*) Idioato!

Trebuia să mă săruți. BETSY (*încet, cu patimă*): Canalie!

LADY Afară! BETSY Mulțumesc! Mulțumesc!

LADY Să taci! PAPAGALUL Tac... tac.

Betsy iese, în hohote de plâns.

KIRI He... he... he... foarte bine!... Cum ați... LADY Așa, așa... Acum, ce-mi mai doresc e să discut cu dumneavoastră, *șir*...

KIRI (*încet*): S-a terminat cu mine! *Je suis per Au! (Tare.)* Dar despre ce anume? Cu plăcere... Hm... hm... LADY N-ați binevoi să-mi explicați ce a însemnat acesta mică scenetă pe care am surprins-o? KIRI Doar v-am raportat, doamnă... ceșcuța... vedeți.

ciobulețele... înfiorător, înfiorător!... PAPAGALUL (*pe nas*): Dacă nu mă săruți acuma, dragă

Betsy...

LADY Ah, ah, ah... Mulțumesc, papagalule, mulțumesc, prieten devotat! (*își scoate pantoful și îl lovește pe Kiri peste față.*) Na, fustangiu nemernic! KIRI Așa, semnați de primire! Nu degeaba am visat azi cărți de joc, semn sigur de cotonogeață. Dragă lady, minte! Zău că minte pasărea dracului! LADY O, nu! Coco al meu nu minte niciodată. (*îl lovește pe Kiri peste obrazul celălalt.*) KIRI Ah, ți-am zis eu, Kiri, să nu-ți pui mintea cu tot felul de lady... (*Cu voce tare.*) Lady! Veniți-vă în fire! înfiorător, înfiorător, înfiorător! LADY Ați uitat probabil ce jertfă v-am adus eu, soția lordului Eduard Glenarvan, dumneavoastră, unui simplu sălbatic scârbos! Că doar asta sunteți, un sălbatic!

KIRI LADY

KIRI

LADY KIRI

LADY KIRI

LADY KIRI

LADY KIRI

LADY KIRI

LADY KIRI

LADY

PĂGÂNEL

LORDUL

KIRI

Curat sălbatic.

Ah, nefericita de mine! Uitând de orice rușine mi-am încredințat cinstea muieraticului ăstuia dP donjuan, l-am înșelat pe soțul meu! Lady, draga mea, vă implor! Lordul se poate întoarce chiar acum! (*încet.*) Mai e și data de 13 azi! Să vezi scandal!

Am încredințat floarea tandră a iubirii mele... Să nu ne audă cineva. Mai încet! mai bine bateți-mă, dar nu cu tocul în ochi! Vă

implor! Ce-ați găsit la ea? Ce?!

Da, chiar așa! Ce-oi fi găsit la ea? (*Chicotește fals.*) E de-a dreptul comic!... Uite aici, aici pe obraz, numai în dinți nu! Mersi. Aveți o mână de fier, lady.

Niște obraji roșii vulgari! Nasul în vânt! Înfrorător, înfrorător! Da, ți se oprește sângele-n vine privindu-i mutra respingătoare, iar dumneavoastră vorbiți de sărutat. (*încet.*) Ei nu! Ajunge! Cu hărăpoaiclee merge mai simplu. Pe una d-aia dacă-ți vine, o bați tu la înghesuială! (*Cu voce tare.*) Adorata mea! Fermecătoarea mea! Necuratul m-a îmbrâncit, jur pe toți sfinții! O, nemernicule!

Să nu fim auziți, lady! (*Căzând în genunchi.*)

Lady, vă asigur că din această clipă altă femeie nu va mai exista pentru ochii mei.

Jurați!

Să nu mai apuc luminoasa zi a întoarcerii mele pe tronul împărătesc al Insulei, să mă trăsnească.

(*încet.*) Dacă acum intră cineva, atunci să te ții, împărate...

Sărută-mă, nemernicule!

Cu încântare, lady, dar poate totuși ar fi î™1

bine altă dată. Mă tem că ar putea intra cineva.

Încă o dată! Încă!... (*Kiri o sărută. Ușa se deschide și intră Lordul și Păgânel.*)

O!

Lady!

Ne-au prins! Eram sigur!... Și ce ziceam, deci»...”

Da, voiam deci să vă atrag atenția... Da cOț.

mai știe ce mai voiam... Da. Separe c-o voi Paacum...

LORDUL Uite ce-i, Vasili Arturâci... o să te rog să scoți scena asta... He-he... Da... Nu-mi place scena asta...

KIRI Da... Scumpe lord, vă jur că vi s-a părut. LORDUL îmi pare rău, Vasili Arturâci, nu m-ați auzit bine... am să te rog să scoți scena asta... KIRI Dar de ce, Ghennadi Panfilici?... Intriga amoroasă într-o piesă...

LORDUL N-am ce zice... e scrisă cu talent, numai că, știi... Savva Lukici... e un bătrân sever... o poate interpreta ca pornografie!... devine o fiară când e vorba de pornografie...

KIRI Păi, dacă-i așa... (*Scoate caietul.*) LADY După părerea mei, Ghennadi, faci o greșeală. E

una din scenele cele mai bune... ale piesei... LORDUL Știu, lady... știu, Lida... că, după părerea ta, scena cea mai bună este întotdeauna când se lasă cu un sărut... Teatrul, mămico, e un templu... n-am să organizez aici, la mine, o Casă a Zoikăi! * LADY M-m-mă mir... PĂGÂNEL (*intim, către Kiri*): Ghennadi e gelos ca un drac.

Să nu vă mirați. LORDUL Nu mă contraziceți, lady.

LADY Nu înțeleg... (*Șterge din caiet. Intim, către Kiri.*) Nu vă necăjiți, dragă autorule, piesa dumneavoastră e fermecătoare, și sunt sigură că sărutările nu vă vor lipsi, chiar dacă nu pe scena... (*îi face ochi dulci.*) KIRI Hm... SUFLERUL (*din cușcă*): Să-l tai, Ghennadi Panfilîci?

LORDUL Taie-l. Vă rog să continuați. SUFLERUL De unde?

LORDUL De la timpul frumos. SUFLERUL (*asurzitor*): Frumos timp... PĂGÂNEL Minunat timp, lady. Îmi asum curajul de a propune o mică plimbare prin împrejurimi cu caleașca...

LADY Cu mare plăcere. Mai ales că sunt foarte necăjită astăzi. Am gonit-o pe camerista mea Betsy. milord... Devenise absolut insuportabilă. LORDUL Ei, ce să-i faci, draga mea, găsim alta. LADY Dar majestatea voastră nu binevoiește? KIRI *Avec plaisir, madame.* Mâna dumneavoastră...

— Vezi piesa cu acest titlu de la p. 83.193

PĂGÂNEL

LORDUL

PASPARTU

BETSY

TOHONGA

BETSY TOHONGA

BETSY TOHONGA

BETSY

TOHONGA BETSY

TOHONGA BETSY

TOHONGA BETSY

Sălbaticul a devenit de-a dreptul fermecător

Europa.

Paspartu! Poruncește să se înhame caii. Vom da o raită pe esplanadă, la lumina lunii.

Am înțeles, sir.

Pleacă toți. Scena rămâne un timp goală. Se aude înnăbușit orchestra care cântă pe esplanadă. Apare B e t's y, duce în mină o

bocceluță.

Ei, iată-mă și cu bocceaua la spinare. Au încăput în ea toate lucrurile mele. Acum ce-o să mă fac? Încotro s-o apuc? Adio, castel, stăpâna cea rea m-a gonit și în fața mea s-a deschis bezna cea neagră. Altceva nu mi-a rămas decât să mă duc și să mă arunc de pe faleză în ocean... (*apărând pe neașteptate în fereastră*): Betsvi Betsy!

Ah, Doamne Dumnezeule! Tu ești, Tohonga? Eu, draga mea, eu! (*Intrăpe geam.*) Ești singură? (*tristă*): Singură.

(*o îmbrățișează*): O, minunata mea Betsy, ce fericit sunt că am dat de tine. Avem ceva de discutat. Dar ce-i asta? Fața ta e în lacrimi? Ai plâns? Ce-i cu tine, draga mea? Spune-mi, nu-mi mai sfâșia inima.

Ah, Tohonga. Lady Glenarvan m-a gonit din casă. Iată bocceluța mea. Trebuie să părăsesc chiar acum castelul. Cum? De tot? Da, de tot. N-am încotro. Dar pentru ce?

Kiri-Kuki ăsta mă urmărește de mult cu insistențele lui. Astăzi m-a îmbrățișat, eu am spart o ceașcă, și iată...

O, ce canalie! Ei lasă, c-ai să vezi tu, prieten aț băștinașilor! Tâlhar mârșav și mincinos, care ne-a târât în carierele de piatră ale lordului! Dar lasă.

— Va suna și pentru tine ceasul răsplății. Da, sărmane Tohonga. Acum nu mai are cine te hrăni cu pâine. Ai să te chinui în carierele de piatră... până când veți fi duși pe insulă să vă luptați cu băștinașii. Și acolo s-ar putea să-ți pierzi viața. Iar eu... eu... îmi voi găsi liniștea în valurile oceanului.

TOHONGA Să nu îndrăznești să spui lucruri atât de îngrozitoare. Tot ce se petrece e spre mai bine. Slavă zeilor! Ascultă, suntem singuri? BETSY Da, nu-i nimeni acasă.

TOHONGA Mă iubești?

BETSY Da, te iubesc, Tohonga!

TOHONGA O, cât sunt de fericit să aud aceste cuvinte! (*O îmbrățișează.*)

BETSY Lângă tine uit de toate amărăciunile... îmi redai puterile.

TOHONGA Iubita mea, ascultă-mă. Ai fi de acord să împarți cu mine o soartă grea? BETSY O, da!

TOHONGA Atunci uite ce-i, vino cu mine pe insulă. BETSY Dar cum... Nu înțeleg...

TOHONGA Nu mai pot să rabd de foame în cariere, sub biciurile supraveghetorilor lui Glenarvan. În ultimul timp m-am gândit la un

plan. Am ochit pe mal o splendidă șalupă cu aburi. Când va apune luna și se va lăsa întunericul, voi sparge lacătul și voi ieși în mare. E de un milion de ori mai bine să riști trecerea oceanului într-o coajă de nucă fragilă, decât să duci aici o viat? de sclav. BETSY Dar băștinașii te vor omorî!

TOHONGA Nu, sunt sigur că nu mă vor atinge. E un popor bun, iar eu n-am față de ei altă vină decât că am mers împotriva lor cât am slujit în gardă. Eram însă orb pe atunci. Iar acum, când am văzut pe propria mea piele ce înseamnă sclavia, am înțeles totul...

BETSY O, e atât de riscant tot ce vrei să faci, dar și atât de atrăgător!

TOHONGA Am să mă căiesc de păcatele mele în fața băștinașilor și mă vor ierta. Vom construi un wigwam, te voi lua de soție și vom trăi minunat în patria mea, unde nu există nici cariere de piatră, nici lady Glenarvan.

BETSY Dar ce o să fac eu pe acele meleaguri necunoscute? Ah, Tohonga! Mi-e teamă... căci Însula mi-e cu Lotul străină!

TOHONGA O, te vei obișnui repede. Ce soare e acolo, ce văzduh! Acolo nopțile sunt negre, iar stelele au străluciri de diamant! Acolo toată noaptea oceanul foșnește și se zbate în malurile sălbatice ale insulei. Acolo

BETSY

TOHONGA

LIKKI

BETSY TOHONGA

LIKKI TOHONGA

BETSY

TOHONGA

LIKKI

TOHONGA LIKKI

TOHONGA LIKKI

BETSY LIKKI

LIKKI

BETSY TOHONGA

LIKKI TOHONGA

LIKKI TOHONGA

LIKKI

e atât de cald, încât poți dormi noaptea pe pământ gol! Hai să

fugim, Betsy! Betsy, hai să fugiși Ab, fie ce-o fi! Sunt de acord! Ah, minunea mea! (*O îmbrățișează.*) (*zdrențăros și fioros, apare brusc în geam*): Unde-i șalupa aia cu aburi? Ah!

Am fost auziți? Cine e? Cine? O, zei! E Likki-Tikki! Ai tres cu urechea? Sigur că da!

(*scoate brusc un cuțit*): Atunci ai să mori. N-ai să ieși din camera asta cu taina mea și n-o să mă oprești să fug! (*Se aruncă la Likki cu cuțitul.*) Tohonga! Vino-ți în fire, ce faci? Lasă-mă, ne va distruge!

(*îi smulge cuțitul*): Mai du-te dracului cu cuțitul tău! Se repede la oameni ca un bandit! Domnișoară! Calmați-l pe logodnicul dumneavoastră! Ce vrei de la noi, curajosule Likki? Înainte de toate vreau să nu fii idiot. Stai jos, lua-te-ar dracu'!

Să fii tu un trădător, Likki? O, totul e pierdut! Nu, zău că s-a scrântit. Ai de gând să stai jos odată sau nu? Gura!... Stai jos! Stai jos, când ți se spune!

Ce vreți să faceți cu el? Am să țip, dacă îi faceți vreun rău.

Ei poftim, acuma și dumneata! Gura! Stați jos! Pardon, domnișoară!

Tohonga și Betsy se așază îngroziți.

Răspunde, unde-i șalupa?

Răspunde-i, răspunde-i, Tohonga.

Dar, Likki... dacă vei scoate un singur cuvânt.

Gura, când ți se vorbește!... Unde-i șalupa?

Sub fereastră.

Lemne avem?

O să ne ajungă.

Așa. Și ia zi, te-ai gândit la riscul de a te trezi în mijlocul oceanului cu o femeie care nu știe decât să calce fuste? Dacă începe o furtună? Un uragan

Dar dacă nu-ți ajunge combustibilul? Sau dacă ai să fii urmărit? Cum ai să te aperi în compania unei tinere persoane, care toată viața n-a fac11

decât să apreteze bonete?

TOHONGA LIKKI BETSY LIKKI

TOHONGA LIKKI

TOHONGA LIKKI

TOHONGA

LIKKI

TOHONGA LIKKI
TOHONGA LIKKI
TOHONGA LIKKI
BETSY LIKKI
BETSY LIKKI
BETSY LIKKI
PAPAGALUL LIKKI

Aşa-i, Likki, ai dreptate. Dar unde vrei să ajungi? Vreau să ajung acolo că ești un porc! De ce-l insultați?

Fiindcă nu s-a gândit la alții. Nu s-a gândit că împreună cu el se chinuia în cariere prietenul și șeful lui nemijlocit, alături de care nu o dată a luptat cot la cot.

Likki. Dacă știam că vii cu intenții bune... Cu alte cuvinte, vin cu voi! *(i se agață de gât):* Likki!

Mai du-te-ncolo! Ce zici, domnișoară, chiar că... Ia stai, Likki! Dar te-ai gândit cum te vor prim băștinașii?

M-am gândit. Stai liniștit, n-am să te pun pe tine să gândești în locul meu... Așa deci, n-avem timp de pierdut! Nicio secundă! Provizii? N-avem, Likki.

(se uită pe geam): Luna apune... E timpul! *(Aprinde lampa, strânge șervetul de pe masă.)* Deschide bufetul! *(Tohonga îl deschide.)* E ceva de mâncare? E plin, Likki.

Dă încoace... sau nu... Așa o să pierdem prea mult timp. Închide-l! *(Tohonga îl închide.)* Ieși pe geam, o să-ți dau eu ce-i de luat. O, cu tine n-o să pierim, Likki! *(Iese pe geam.) (ia bufetul și i-l dă cu totul lui Tohonga):* Pune-l în barcă. Unde-și ține lordul armele? Aici, în dulap.

Așa. *(Ia dulapul și i-l dă pe geam. lui Tohonga.)* Atenție, aici sunt arme!

Doamne, ce forță aveți!... Dar ce va spune lordul? Gura!... pardon, domnișoară. Ce va spune? E o canalie și un tâlhar! Numai perla pe care a luat-o de pe Insulă costă de cinci ori mai mult decât fleacurile astea. Ține! *(îi aruncă lui Tohonga pe fereastră, un fotoliu, masa, covorul, tablourile.)* Sunteți... sunteți o comoară!

Gura... când îi se... ce-ar mai fi de luat? De n-am uita ceva. De n-am uita.

A, bătrâne prieten! Nici tu n-ai să rămâi aici. Ia, Tohonga! *(Îi dă lui Tohonga, pe fereastră, colivia cu papagalul.)* Nu uita să iei de sub

geam butoiașul cu apă de băut.

TOHONGA LIKKI

BETSY LIKKI

BETSY LIKKI

TOHONGA

LIKKI

PAPAGALUL

LORDUL LADY

GATTERAS

LORDUL

PASPARTU

PĂGÂNEL

PASPARTU

LADY

GATTERAS

PASPARTU

LORDUL

PĂGÂNEL

LADY

PASPARTU

LADY

GATTERAS

LORDUL

KIRI

(*de sub geam*): Da, da...

Poftiți, domnișoară. (*O ridică pe Betsy și o trec prin fereastră.*) e
Ah!

Gura, când se discută cu ti... Da... acum un bilet (*Scrive un bilet și-l prinde cu cuțitul de perete. În cameră nu rămâne niciun obiect cu excepția unei lămpi aprinse pe perete. Likki o scoate și iese și P/ pe fereastră. Scena se cufundă în întuneric. În dosul scenei se aud voci.*)

Ați încărcat-o atât de tare, încât s-ar putea răsturna.

Gura... când se... luați loc la pian, domnișoară. Uite așa. Stați să-l întoarcem. (*Corzile pianului bubuie.*) Uite... Să nu spargi lampa, lampa... Dă-i drumul... (*Se aude uruitul motorii & i șalupei*), (*cântă din ce în ce mai încet*): PesteMUări... peste mări...

Pauză. Apoi – voci”.

Da' ce-i cu bezna asta?

Netrebunica de Betsy. Nu putea să aprindă și ea o lampă. Ah, slugile astea! Doar i-am poruncit să mă aștepte până mă întorc.

E întuneric ca-ntr-un... butoi.

Aprindeți lampa.

Am înseles, sir. (*les cu toții.*) Sir, nu-i nicio lampa pe aici. Nu înțeleg nimic.

Paspartu, ești puțin beat.

Dar n-am băut nimic, *monsieur*...

Mi-e frică să nu dau peste vreun scaun... >

Dar aduceți odată o lampă din altă cameră.

fotoliul ăsta parcă a intrat în pământ.

Într-o clipită. (*Intră cu lampa în mină.*)

Ce-i asta?

Asta da!

Ce-nseamnă asta? 1;

Sir, prin casa dumneavoastră au fibreput niște tâlhari.

Betsy! Betsy!? vMi!

Stați. Un bilet. (*Scoate biletul.*) în).

Dați-l încioace...

Cuțitul lui Tohonga! E opera harapilor. Vai, va

vai. Înfiorător, înfiorător, înfiorător!

LORDUL (*citește*): Vă mulțumim pentru carierele de piatră... și pentru biciul supraveghetorilor... veniți pe Insulă, o să vă spargem capetele... canaliei de Kiri – un salut călduros... Likki și Tohonga. KIRI Aoleu!

PĂGÂNEL Jur... nici nu știu pe ce să jur, e îngrozitor! LORDUL Stați, că mai e ceva aici. Fir-ar să fie, nu înțeleg nimic! E în ortografia veche. A! Betsy și papagalul vă salută.

LADY Ticăloasa! Ah!... Mi-e rău!... rău... PĂGÂNEL O, *madame*, numai să nu leșinați!

LADY Mă întreb pe ce-aș putea leșina? GATTERAS Interesant! încăperea e linsă ca o farfurioară de limba unui lup de mare flămând. Lovi-i-ar dălacul! N-am văzut o lucrătură mai curată. Doar n-au cărat toate astea cu căruțele? Destoinici băieți, înghi-ți-i-ar marea! Dar cu ce or fi plecat? (*Se repede la geam.*) Ia te uită! A dispărut șalupa! Totu-i clar! *Sirl* Diavoli au șters-o cu șalupa dumneavoastră!

LORDUL (*devenind ca o fiară, îl apucă pe Paspartu de gât*):

Nemernicule! Tu trebuia să ai grijă! Ce-ai păzit?

PASPARTU (*cu lampa*): Ajutor! Ajutați-mă, domnule Păgânelle, ce amestec am eu? PĂGÂNEL *Monsieur*, vă rog să-i dați drumul lacheului meu.

Paspartu dispare, după ce a pus lampa pe dușumea.

LORDUL (*se arunca la Kiri*): Dar dumneata, majestatea dracului! Îți mulțumesc pentru toată banda asta pe care mi-ai adus-o în casă. Am să vă... am să te...

KIRI Scumpe lord! Stați puțin, oare eu sunt de vină?...

Eu... (*Se ascunde după fusta lui Lady.*) LADY Ce-aveți?... De ce?... ce vină are majestatea sa? LORDUL Să taci! Să nu-i iei apărarea!... Ah, mă plictisesc!

Vai, mi-e poftă de aventuri! Ah, ah!... PĂGÂNEL Dragă milord, liniștiți-vă. E necesar să cântărim situația și să luăm de urgență măsuri. LORDUL Da, aveți dreptate. Frumoasă afacere! Nici perle, nici lucruri, și mai avem și obligația să cucerim Insula aia blestemată! KIRI Luminația voastră! LORDUL Gura! (*Kiri se ascunde.*) o să cântărim numaidecât situația. (*Se gândește.*) Ei, căpitane Gatterast GATTERAS La ordinul dumneavoastră, milord!

LORDUL Corabia! Echipajul! Tot harapii să fie înarmați cu sulite! Plecăm pe insulă nu mă uit eu la o ciumă acolo!

PĂGÂNEL Absolut corect. Europa nu admite jaful. Unde mi-e geanta de voiaj? Milord, vă asigur că vom redobândi perlele și lucrurile.

GATTERAS Chiar așa! (*Suflă într-un fluier.*) Echipaj, ta-ra-ta-tam-ta-ram.

În planul din spate apare corabia cu marinari, luminata toată cu becuri electrice.

LADY Milord! Merg cu voi! Vreau să văd cu ochii mei cum o s-o prindeți pe nemernica și pe hoața aia de Betsy. LORDUL Bine, îmbracă-te.

Agitație.

PASPARTU (*Intră în fugă, dezorientat*): Milord! Milord! Milord!

LORDUL Ce porcărie s-a mai întâmplat în castelul meu? PASPARTU A sosit Savva Lukici!

Din orchestră se ridică brusc capetele curioase ale muzicanților.

SUFLERUL (*din cușcă*): Ghennadi Panfilovici, Savva Lukici! MARINARII (*de pe corabie*): Savva Lukici își scoate galoșii în vestibul!

LORDUL Aud! Aud! Păi, ce să-i faci, asta e. Pofțiți-l, chemați-l, rugați-l, spuneți-i că-mi pare foarte bine... Vai, fraților, și scena-i goală! N-ai pe ce te așeza. Aduceți înapoi ceva din mobilă!

PĂGÂNEL (*se repede la geam și aduce papagalul în scenă.*)

LORDUL Ei, cetățene Jules Verne... ăsta... ă-a... ce voiam să zic?... Da, teatrul e un templu... Cu alte cuvinte, nimic în plus. Metiolkin! Dă niște bengale! PASPARTU Niște tigroaice, Ghennadi Panfilovici?

LORDUL Nu tigroaice, dracu', să te ia niște focuri bengale în sofită.

PASPARTU Volodea! În sofita de sus niște bengale roșii, mai dense!

Scena se umple pe loc cu o lumină roșie, nefireas că.

LORDUL Metiolkin! Papagalul să spună numai chestii plăcute. Și mai ușor cu înjurăturile. Eventual, ceva mai de lozincă...

PASPARTU Am înțeles, Ghennadi Panfilici (*Se ascunde după papagal.*) LORDUL Vai, în sfârșit! Cât v-am mai așteptat! Bună ziua, mult iubite Savva Lukici!

SAWA (*intră*): He-he... iertați-mă pentru întârziere... probleme multe, m-au reținut treburile. Bună ziua, bună ziua...

LORDUL Iată, permiteți-mi să vă prezint, Sawa Lukici: soția mea, *grande-coquette*. Iar acesta e cetățeanul Jules Verne... autorul... Strașnic de talentat... profunzimea ideologică a sufletului... o personalitate luminoasă. În vremurile noastre, Sawa Lukici, autorii ca el sunt neprețuiți. De fapt, ar trebui să li se plătească onorariu dublu... (*încet, către Kiri.*) Aici am glumit. SAVVA Îmi pare foarte, foarte bine... Ce păr ciudat aveți, tinere...

KIRI Sunt machiat, Savva Lukici. SAVVA Cum, jucați și dumneavoastră?... LORDUL Chiar așa, Savva Lukici. N-am precupețit nimic pentru spectacolul acesta. S-a îmbolnăvit Varrava Apollonovici... și autorul a consimțit să-l joace în locul lui pe Kiri – un aventurier. SAWA Așa... așa... se vede imediat... imediat... ei, acum haideți, continuați, continuați. LORDUL Poate un ceai, Sawa Lukici?

SAWA Nu, de ce? Mai bine în pauză... LORDUL Am înțeles. Permiteți-mi să vă înmânez un exemplar al piesuței...

SAWA Ce splendoare, un papagal! LORDUL L-am cumpărat special pentru piesa aceasta.

Savva Lukici.

SAWA Și ați dat mult pe el?

LORDUL Șapte sute... cinci sute cincizeci de ruble... Sawa Lukici. E vorbitor. Niciun teatru n-are, numai noi avem!

SAWA I-auzi! Bună, coco! PAPAGALUL Bună ziua, Savva Lukici, proletari din toate țările uniți-vă, străngerile de mână se suspendă. SAWA (*cade jos îngrozit, gata să-și facă cruce*): Mă predau!

LORDUL Tâmpit mai ești, Metiolkin! Doamne, ce cretini SAVVA Ce-i asta? Nu înțeleg nimic...

Se uită ce-i după colivia cu papagalul.

PASPARTU (*fuge la o parte*). – mi-ai? *?

LORDUL Nu exagera, Metiolkin!); i. PASPARTU Am înțeles, Ghennadi Panfilîci.

SAWA Un lucru minunat! Am să-l recomand tuturor... ai),, teatrelor care țin de mine. Așa, deci, continuați i – HIH1! năr<AK La ce v-ați oprit?

LORDUL Acuma plecăm pe o insulă pustie, Savva Lukici. i – iitind. – /.»: Suntem capitaliști. Vrem să-i supunem pe băștina-hffi &”! 15 f»— *»: și-i care s-au răsculat. Cu corabia. Dumneavoastră...}; iv;» (s: co de unde doriți să priviți? De la parter? Din lojă? >)...; o – rrx i o... Sau poate stați aici, pe scenă, cu un păhărel de: „vv >. ceai?

Nu, ia luați-mă și pe mine cu voi pe corabie...

vreau să fac și eu o plimbare, acum la bătrânețe.

Dar vă rugăm! Domnilor! Vă rog să continuați!

(*Bate din palme.*) V.

Corabia e gata, milord!

Aduceți-i pe harapi încoace! HTO

Înțeles, milord! (*Fluieră.*) i-A. Tf

Pereții se surpă și apar șiruri de h a 1” a f) și cu sulițe.

Bună ziua, harapi. i/f

(*asurzitor*): Să trăiți, luminița voastră! Foarte bine! Pot să vă rog inc B d%t –, 3 ună ziua, harapi!

Să trăiți, Savva Lukici! ry],.”\jof; (*e copleșit*). i; *; – 1, 7%...

Harapi! Comandantul vostru a comis o mârșavă trădare. Adineauri mi-a prădat castelul și a fugit pe insulă cu scopul de a trece de partea băștinașilor. Cu el a fugit Tohonga și fosta mea cameristă. Trebuie pedepsiți exemplar atât ei, cât și unii dintre băștinași. În luptă vă conduce regele vostru Kiri-Kuki întâiul, iar eu am să vă ajut. Bucuroși să vă slujim, luminația voastră. Să vă străduiți, majestatea voastră, să le dați pildă de curaj personal.

Am înțeles. În ce-am intrat, lua-m-ar dracu'! Kiri, dragul meu, nu fi deprimat. Inima mea e alături de dumneata și sunt sigură că vei ieși învingător.

f «j KIRI Ah, lasă-mă, te rog, pentru Dumnezeu! Unde mi-e geamantanul? PASPARTU Permiteți-mi, majestatea voastră! Oho, ce greu

SAWA

LORDUL

GATTERAS

LORDUL

GATTERAS

LORDUL

HARAP II

SAWA

HARAP II

SAWA

LORDUL

HARAPII LORDUL

KIRI LADY

KIRI LORDUL

LORDUL

MARINARII GATTERAS DIRIJORUL

LORDUL

KIRI LORDUL

Înăuntru sunt două duduri de proclamații către poporul meu rătăcit.

Pe vapor! Ridicați pasarela! Pofțiți, Savva Lukici. Să nu vă loviți piciorușul de pasarelă. *Urcă toți pe corabie. Păgânel, retrăgându-se, aruncă papagalul pe fereastră.*

Înainte și – moarte băștinașilor! Moarte lui Likki și Tohonga!

Moarte lor!

Ieșirea din golf!

(*face semn cu bagheta. Orchestra începe „Ah, lung ti drumul pW la Tipperary...”*)

(*în spatele lui Savva Lukici îl amenință pe Dirijor cu pumnul*).

Orchestra, schimbă pe loc melodia și cântă: „Porniți înainte, tovarăși...”

Ghennadi Panfilici, dar de ce?! Marinarii englezi nu pot să cânte

aşa ceva!

(*îl ameninţă cu pumnul*): Să taci, nefericitule! *Corabia începe să se îndepărteze.*

(*pe puntea corăbiei, încântat*): O minune de final pentru ac tu] al treilea.

CORTINA

SFIKŞITUL ACTULUI AL TREILEA

Actul al patrulea

Insula. Fostul wigwam al lui Kiri-Kuki e împodobit cu un steag roşu.

AL DOILEA BĂŞTINAŞ

(*intră în goană*): Un vas la orizont! Un vas!

Tovarăşi! Kai-Kum! Farratete! Un vas! Un vas!

KAI (*iese în fugă din wigwam*): Unde-i vasul? Da, într-adevăr!...

FARRA Un vas! European! Nu-i o pirogă. AL DOILEA BĂŞTINAŞ

Să fie duşmani? Poate vin englezii după perle? FARRA Se poate. Uite ce-i, prietene, strânge-i aici pe luptătorii băştinaşi. Mai ştii ce se poate întâmpla? AL DOILEA BĂŞTINAŞ

Nu prea înţeleg eu... Nu poate fi vasul lordului. Prea-i mic! BĂŞTINAŞII O corabie! O corabie!

FARRA Prieteni! S-ar putea ca pe corabie să fie duşmani... poţi să ştii ce ne aduce marea cea perfidă... Aveţi armele pregătite? BĂŞTINAŞII O, Farra! Suntem gata!

KAI Nu înţeleg nimic. Văd nişte boccele, iar deasupra stă o femeie. BĂŞTINAŞII (*ingrâmădindu-se*): Da, e o femeie! O femeie!

KAI Albă... AL TREILEA BĂŞTINAŞ

Dacă n-aş şti că Likki-Tikki e acum în Europa, aş jura că el e cel ce stă la cârmă! AL DOILEA BĂŞTINAŞ

Iar celălalt, tot la cârmă, e leit Tohonga! BĂŞTINAŞII Vorbeşti şi tu ca să nu taci. Cum poate să fi.

Tohonga în barcă? FARRA Pregătiţi săgeţile! BĂŞTINAŞII Suntem gata.

KAI Zău că da... ca două picături de apă seamănă cu

Likki! FARRA Ce tot spui, zău aşa!... E o muiere, asta aşa e, stă pe o ladă neagră cu dinţi albi... BĂŞTINAŞII Şi-un papagal... Likki! Nu, 'nu-i Likki!... Likki!

Nu-i Likki!... geo mai fi şi asta?! KAI Likki.

Şalupa intră în golf şi din ea sar Likki, Tohonga şi B e t's y.

BĂȘTINAȘII Likki-Tikki!

LIKKI Chiar el. Dar nu-i nevoie să urlați așa. Gura» când... Likki!... Ce vă holbați la mine de parcă mă vedeți pentru prima dată? KAI Ascultă, harap alb, aruncă imediat arma și predă-te poporului! Te vom judeca! FARRA Aruncă arma! LIKKI De ce urlați așa, fraților?... Și arma de ce s-o arunc?... O să-mi mai folosească... KAI Mâinile sus!

Likki, Tohonga și Betsy își ridică mâinile în sus. Sunt percheziționați.

BETSY Ah, Tohonga, mi-e teamă. geor să ne facă oare? TOHONGA Nu te teme, draga mea. Vor înțelege. O să le explicăm îndată totul. Likki le va povesti. LIKKI Imediat. Hm... Da mai lăsați-mă o clipă! Nu pot să vorbesc când îmi fornăie cinoiz; eci de inși în bot. KAI Bine, dar dacă-ți va trese prin cap să te atingi de vreunul din băștinași, să știi că... LIKKI Gura, când... doar nu sunt un idiot să mă ating de vreunul dintre voi... Sunt singur, iar voi sunteți cinci sute de oameni! KAI Pentru ce ai venit? LIKKI Asta și vreau să vă explic. Unde-i băștinașul pe care l-am plesnit peste dinți?

FARRA A fost ucis de harapii tăi în timpul asediului. LIKKI Păcat. Fie ca zeii să-l primească în pântecul cerului și duhul Vaidua să sălășluiască în el nevăzut în lăcașul celor drepți! KAI Amin. Amin. Dar care-i treaba? Răspunde fără viclenie.

LIKKI Sunt capabil să-i scot omului dinții din gură, dar de viclenii nu m-am ținut niciodată. Asta pot g. O confirme... toți. AL TREILEA BĂȘTINAȘ

Ce-i drept e drept.

LIKKI Deci, a murit, îi cer iertare oricum, și vouă la fel vă cer iertare pentru faptul că, în urma orbirii mele și a învățăturii insuficiente, m-am aflat în slujba tiranului Sizi-Buzi și am fost în mâinile lui... Zic bine?

BETSY E bine, bine, curajosule Likki! Continuă. TOHONGA Continuă Likki, vor înțelege.

LIKKI Am fost arma oprimării. Sunt soldat și nu mi-am dat seama ce fac... În al doilea rând... ce era în al doilea rând?... Îi cer poporului băștinaș iertare pentru faptul că, fiind... fiind amăgit de veneticul Kiri-Kuki, m-am ridicat împotriva poporului, am dat peste bot și, de asemenea, am cauzat multe morți. BĂȘTINAȘII Se căiește! Ați auzit?

LIKKI Da, mă căiesc. Puteți să mă judecați. Îmi e totuna.

TOHONGA Zi-le și de mine.

LIKKI De aceleași lucruri se căiește și adjutantul meu...

Tohonga. TOHONGA Da.

KAI Cine-i femeia asta albă?

TOHONGA Nu te teme, Betsy... le spun imediat... Este camerista lordului. A fost gonită. E iubita mea, vreau să mă căsătoresc cu ea. Nu a făcut niciodată nimănui vreun rău, fiindcă are o inimă bună. Primiți-o și n-o necăjiți. Chiar dacă pe mine mă veți omorî.

KAI Poporul băștinaș nu omoară femei nevinovate. LIKKI și TOHONGA Da.

BETSY Da, o confirm și eu.

FARRA Likki, Likki! Am fost prea de multe ori înșelați-Cine ne garantează că în spatele cuvintelor tale nu se ascunde trădarea? LIKKI Te asigur că nu-i nicio trădare. FARRA Cine ne garantează? LIKKI Ce-o tot ții cu garanția? Gura, când... FARRA Cum, mai și strigi la mine?

LIKKI Ei, acum ce-mi cauți nod în papură? Țsta mi-e obiceiul. Sunt prea bătrân ca să-mi schimb firea în cinci minute. Prea ești pretențios. KAI Asta cam așa e.

LIKKI Înțelege că după ce am simțit pe propria mea piele în Europa tot ce ai simțit voi aici pe vremea lui Sizi-Buzi, am înțeles totul și nu mai trec de partea nimănui. Sclavia m-a luminat. Îți jur.

TOHONGA Și pe mine!

FARRA Și i-o vei demonstra poporului băștinaș?

TOHONGA Da.

LIKKI Da. Și chiar mai repede decât aș fi dorit-o. Uitați-vă la orizont... AL DOILEA BĂȘTINAȘ

Fum mult!... LIKKI Da, fum... E un fum prevestitor de rele! Hei!

Cine-i acum regele vostru? BĂȘTINAȘII Nu mai avem și nici nu vom mai avea regi.

LIKKI Bine, dar cine vă conduce? BĂȘTINAȘII Ei, cei aleși de noi.

LIKKI Exact cum bănuiam. Vă salut cârmuitorilor! Kai, poruncește să fie deschis dulapul ăsta... FARRA Ai grijă, Kai!

LIKKI Să-ți fie rușine! Sunt bătrân și am și jurat. BETSY O credeți-i, credeți-i! KAI Arme! Arme! Puști!

LIKKI Da, sunt puști englezești. Vi le-am adus cadou și foarte curând veți avea nevoie de ele!...

AL DOILEA BĂȘTINAȘ

(*dintr-un palmier*): O corabie la orizont! LIKKI (*cu o voce*

tunătoare): Ascultați, băștinași! Este corabia lordului Glenarvan. Vine încoace, spre Insulă. Pe el sunt harapi înarmați până-n dinți și echipajul de marinari. Vin aici ca să vă distrugă, să-l pună pe nemernicul de Kiri pe tron și să înceapă din nou jaful. Iar eu, Likki-Tikki, comandant de armată care am trecut de partea voastră, am venit să vă ajut să-i respingeți. Și aș fi vrut să văd cum ați fi făcut-o fără mine, cel mai iscusit conducător de oști de pe toate insulele oceanului! Luați-vă arme! Împărțiți-le!

FARRA A, acum te credem! Ai fost rău și fioros Likki-Tikki, dar ți-ai răscumpărat păcatele! Popor, să-l iertăm?

BĂȘTINAȘII

FARRA

LIKKI KAI

Să fie iertat! KAI Likki și Tohonga, în numele poporului sunteți iertați 1 LIKKI Mulțumesc, și n-o să vă pară rău.

La arme, fraților! Ascultați-l pe Likki! Ascultați de el!

Băștinașii iau într-o clipă toate armele. Se aude o trompetă

Mai bântuie ciuma? E pe terminate. LIKKI Aveți măcar un cadavru neîngropat?

KAI O, desigur.

LIKKI E, uite ce-i! Înmuiați-vă imediat săgețile în otravă de ciumă. Dar fiți atenți să nu vă molipsiți voi. Ciuma e singurul lucru de care se tem europenii cei lacomi. M-ați înțeles? KAI O, Likki! Ești într-adevăr un mare conducător de oști! Să ascultați cu toții de el! AL DOILEA BĂȘTINAȘ

(*de pe palmier*): Corabia se apropie! FARRA Fraților! Infectați-vă săgețile și gloanțele!

Începe învălmășagul de nedescris al înarmării. Toată insula se acoperă cu un nor de suliiți.

LIKKI Ascundeți-vă... După pietre, după tufişuri! (*Sună un corn.*)

Executați comanda! Ascundeți-vă! *Toți se ascund, scena rămâne pustie. Se aude o muzică macabră, și corabia intră în golf. Primul coboară de pe ea Savva Lukici cu un exemplar al piesei în mină și, așezându-se pe fostul tron, domnește peste Insulă.*

Lady, vă rog să nu scoateți capul.

GATTERAS Echipaj! Atențiune!... Lăsați pasarela!... Tram-tam-tam!

Ei, majestatea voastră, faceți bine și puneți-vă în fruntea armatei

dumneavoastră. Aveți acum posibilitatea să vă recuceriți tronul, iar pentru mine perlele.

O, dai Ne-am plictisit de nesupunerea poporului dumneavoastră. Jur pe republica franceză! (*cu geamantanul*): Vă ascult, înalt... ptui, fir-ar să fie, în ce chestie am intrat!... Să vezi acum, când bunul meu popor îmi va înfige o săgeată în

TOHONGA

LORDUL

LORDUL

PĂGÂNEL

KIRI

LADY LORDUL

KIRI

GATTERAS HARAPII

KIRI

LADY

KIRI

LADY

LIKKI

HARAPII

LIKKI

HARAPII

LIKKI PĂGÂNEL

LORDUL GATTERAS

LIKKI HARAPII

GATTERAS LIKKI

BĂȘTINAȘII

burtă, ce joc vesel o să fie! Și de ce dracu' m-am vârât în treaba asta?

O, nu-l expuneți pericolelor pe majestatea să-i Lady, începe să mi se pară ciudată protecția dumneavoastră. Ce înseamnă asta? Hei, împărat al harapilor! De ce stați?

Mă duc, mă duc, mult preastimate lord. Eu aş-merge, dar mi se înmoaie picioarele de curaj și nerăbdare! Oho-o!... Ei, hărăpeii mei dragi, nu mă lăsați! Harapi, înainte!

(*coboară pe pasarelă în sunetele unei muzici militare.*)

Eu, Înălțimea Voastră, o să merg în spate, să nu-i treacă vreunui prin cap s-o șteargă. Știți, asta-i un popor care...

O, decinti sunteți doar un mincinos, se vede treaba că mai sunteți și fricos! Vă disprețuiască! Nu mai pot eu de asta acum când viața mea atârână de un fir de păr. Între noi totul s-a terminat!

Kiri pășește în urma harapilor pe insulă.

Marinarii se aliniază pe punte. Harapii înaintează cu sulile în cumpănire. Pauză. Și brusc apare Likki cu un revolver în mână.

(fioros): Încotro vă-nghesuți, pui de năpârcă?

(îngroziți): Comandantul!...

Da, eu sunt, Likki-Tikki, cel căruia pe insulă i se zice neînfricatul! Încotro?

(absolut zăpăciți): Likki... Noi ce să... noi suntem oameni neînsemnați... sigur... (Rumoare.)

Gura când se discută cu voi!...

Jur pe o sticlă de Lorigan că sunt derutați!

Milordl...

(cu un binoclu): Căpitane Gatteras, luați măsuri.

(În difuzor): Înainte, o sută de mii de draci și un

Belzebut! Înainte!

Înapoi!... când vi se spune!

Doamne Dumnezeule! Ce

(Derută.)

Înainte!

Înapoi!

(în spatele scenei): Ura!... Comandantul Likki!:

se întâmplă aici!...

KAI și FARRA

(apar pe scenă): Likki! Bravo! Ura! Likki! „Nu te teme, toată insula-i cu tine! HARAPII (cad imediat ca secerați, cu vaiete): Ne predăm!

LIIKI Marș la băștinași! HARAPII Am înțeles, Înălțimea Voastră!

(Dispar de pe scenă.) BĂȘTINAȘII (emit un strigăt bubuitor): Ura!...

Pe insulă rămâne Kiri cu geamantanul.

KIRI Luminăția voastră! (Disperat.) Ajutor! Ajutor! Luminăția voastră!... Ajutați-mă! Am fost lăsat în voia sorții! E înfiorător! înfiorător! înfiorător!

LIIKI (macabru): A-a! Deci aici îmi erai! De mult, de mult așteptam această clipă. Hei, fă-ți rugăciunea, mișelule, ora morții tale a sosit! KIRI Likki, drăguțele, scumpule! Mă predau! Sau, mai bine zis,

m-am predat demult! Plusquam-perfectum! M-am predat! O Likki! Oare chiar îl vei uide pe nefericitul de Kiri-Kuki, care te-a iubit întotdeauna cu o dragoste plină de tandrețe? LIKKI Ah, canalie mârșavă! PĂGÂNEL Milord! Ția au fugit, iar împăratul băștinaș a fost prins!

LADY O, milord! Trebuie să-l salvați! PASPARTU împăratul băștinaș a sfcclit-o!

LORDUL Căpitane! Căpitane! GATTERAS Echipaj, pregătiți arm!

Asupra lui Likki se îndreaptă un tun. Likki îi apucă pe Kiri și se adăpostește după el, făcându-și-l scut.

KIRI Luminăția voastră, scumpe lord! Ce faceți? Nu trageți! O să nimeriți în mine! LADY (*il apucă pe Gatteras de mâini*): O, o să-l uideți! Nu trageți!

LORDUL Lady! Ce înseamnă asta? Încep să am bănuiele KIRI Aveți perfectă dreptate, luminăția voastră. O să vă dezvălui tot, numai să nu trageți. LADY O, târătură mârșavă! (*Leșină.*) LIKKI Hm, am mai văzut eu escroci, dar... LORDUL Am fost dezonorat! (*Scoate un revolver și se împușcă.*) PASPARTU Lordul s-a împușcat.

PĂGÂNEL Doamne Dumnezeu! Ce se petrece pe insula asta blestemată? Să fiu de trei ori afurisit că m-am b legat la cap cu aceste perle și cu această călătorie.

LIKKI Hei, băștinași, veniți cu toții încoace!

Băștinașii și harapii acoperă scena aidoma unui nor”.

ICAI și FARRA LIKKI

KAI

BĂȘTINAȘII FARRA

KAI

KIRI

KAI

KIRI

KAI

PĂGÂNEL FARRA

Hai! Cu toții încoace!

Ascultați, europenilor! (*Pe corabie e liniște.*) Vedeți și voi că încercarea de-a cuceri insula cu ajutorul... de altfel, nu-s un orator, mânca-m-ar dracii!... Kai, spune-le tu!

Ascultați, europeni. Încercarea de a supune Insula cu ajutorul harapilor amăgiți și ținuti în ignoranță a suferit un eșec total. Harapii

ni s-au predat și ca învingători îi vom trata cu îngăduință. Sunt iertați și i-am cooptat în armata noastră. Și iată acum aveți în fața voastră unitatea de nezduncinat a unui popor care-și va apăra patria, viața și libertatea!

(tare): Așa e, așa e, Kai!

Ascultați, europeni! Încercările voastre de a cucerii bogățiile Insulei nu vor duce nicăieri, fiindcă cetele conștiente și nesfârșite de băștinași nu vi le vor ceda.

N-o să pupați perle niciodată! Ele aparțin poporului băștinaș liber și independent, și nimănui altuia!

Perfect adevărat! Corect! Cât de corect e! Așa ziceam și eu, Kai.

Taci, zdreanță. Cazul tău urmează să fie discutat. Tac mîlc. Ca peștele în apă. Și iată ultimul nostru cuvânt. În fața voastră sunt mii de arcuri, iar în ele săgeți infectate cu ciumă.

Cum – ciumă? Fir-ar să fie! Ultimul nostru cuvânt. Dacă nu părăsiți Insula chiar în această clipă, vă servim o rafală și niciun fel de tunuri de bătaie lungă n-o să vă mai ajute... Poate pe unii dintre noi îi veți omorî, dar corabia voastră va fi infectată. Iar trupurile voastre vor duce molima în îndepărtata Europă și ea va cuprinde continentul de la o margine la alta ca vîlvătaia unui incendiu. Așteptăm un minut...

GATTERAS

PĂGÂNEL

PASPARTU

PĂGÂNEL GATTERAS

LADY

PĂGÂNEL

MARINARII

KAI

TOȚI KAI

KIRI

FARRA

LIKKI

KAI

BĂȘTINAȘII

KIRI

La dracu' cu expediția asta! Aveam de gând să lupt cu săgeți și bombe, dar nu cu ciuma.

Da, aveți dreptate. Renunț la tot. La dracu' perlele și veniturile

îndoielnice!

Monsieur! Echipajul e neliniștit... încă puțin și va izbucni revolta! Permiteți-mi să vă dau un sfat, trebuie să vă întoarceți în Europa. Marinarii nu vor să lupte cu băștinașii.

Căpitane, spre casă!

Ieșirea din golf!

Se ridică ancora zgomotos și corabia începe să se îndepărteze.

Marinarii cântă: „Peste mări... peste mări...11

(se oprește pe punte, e îndurerată): O, nefericita de mine! Într-o clipă am pierdut totul... perlele, soțul și amantul... ce-o să mă fac?

Priviți cadavrul soțului dumneavoastră, doamnă, și puneți-vă cenușă în cap. Opinia publică din

Europa vă va ucide.

„Peste mări... peste mări...” (Tot mai înăbușit și mai încet. Corabia dispare.)

Soarele apune.

(pe o stâncă): Frați băștinași! Vă felicit! Am trecut cu bine prin toate încercările. Insula Purpurie nu mai e amenințată de nicio primejdie. Strigați deci cu bucurie: ura!

Ura!

La o parte!

Toți se dau în lături și iese la iveală Kiri așezat pe geamantan.

Credeam că vor uita de mine în euforia generală. Dar vai, n-a fost să fie! Se vede că nu mi-am băut încă până la capăt paharul! Ce să facem cu netrebnicul ăsta? Să-l ucidem. Dar tot e prea puțin. Ce să facem cu el? Ce să facem?

Iertați-mă și gata! Oare inimile băștinașe sunt înclinate spre răzbunări oarbe? Oare voi, dragi conducători Kai-Kum și Farratete, nu înțelege (1 că nu se poate umbri o asemenea măreață sărbătoare populară cu vărsare de sânge, fie el bi" 1" vinovat?

LIKKI Poți fi spânzurat și n-o să se verse nicio picătură de sânge. KAI Așa cum voiai să ne spânzuri chiar tu, pe mine și pe Farratete... KIRI O scumpule Kai! Nu fi răzbunător! O, popor băștinaș! Știți ce am eu în geamantan? FARRA Ce netrebnicule?

KIRI Două puduri de lire sterline, înmânaște de lord lui Sizi pentru perle. După cum vedeți, am păstrat cinstit averea poporului, fără să cheltuiesc vreun bănuț.

KAI Să fie transformate în vistieria poporului! LIKKI Recunoaște

că le păstrai ca să ți le însușești! KIRI Da, dar n-am făcut-o! Ah, Likki, de ce vrei să bagi la apă un om? Înfiorător! Înfiorător! LIKKI Nu te-aș mai vedea în ochi! mai du-te dracului! Iertați-l, fraților! Nu-mi vine să-mi mânjesc mâinile.

KAI Să-l iertăm – de dragul victoriei și al triumfului!
BĂȘTINAȘII ȘI HARAPII

Să-l iertăm!

FARRA Scoală-te. Ai auzit? Poporul te-a iertat. KIRI O, zeii o să vă binecuvânteze pentru mărinimie! Ce greutate mi s-a luat de pe inimă! Sigur că de sterline îmi pare mie puțin rău. Totuși viața omenească, oricât de mizeră ar fi, e mai prețioasă decât orice sterlină. Permiteți-mi acum să mă bucur și eu de triumful vostru.

Răsare luna.

KAI Băștinași! Priviți, zeița nopții își revarsă lumina peste Insula care a trecut prin atâtea grele încercări!... S-o întâmpinăm cu bucurie!

Se aprind nenumărate felinare. Un cor imens cântă cu orchestra:

Trecutul negru a apus acum.

Iată, răsare luna peste mări și veșnic purpurie țara mea E cea mai glorioasă dintre țări.

KIRI Piesa s-a terminat.

Felinarele și luna dispar, pe scenă se aprinde lumina.

CORTINA SFÂRȘITUL ACTULUI AL PATRULEA

Epilog

Rumoare și du-te-vino. Băștinașii se îndepărtează. Pe scenă apar: defunctul Lord, Lady, P a g a ne 1, Gatteras, câțiva marinari... în trecere – Paspартu... S a v v a L n k i e i pe tron e singurul nemișcat deasupra gloatei. Figura sa cadtnicită în gânduri și încruntată. Toate privirile sunt îndreptate spre el.

LORDUL Hm-hm... ei, ce-o să binevoiți să ne spuneți apropo de piesă, Savva Lukici?

Tăcere mor mintală.

SAVVA Se interzice.

Trece un geamăt prin toată trupa. Din orchestră apar capetele muzicienilor uimiți. Din cușcă – S u f l e r u l .

(îndurerat): Cum?...

(pălind): Cum ați spus, Savva Lukici? Mi se pare că n-am auzit bine. Ba nu. Ați auzit bine. Spectacolul se interzice. O piesă arhiideologică! Vă felicit, Ghennadi Panfilici, pentru încasările

fabuloase! Savva Lukici! Poate vă expuneți considerentele?... Apropo, nu doriți un păhărel de ceai? Ceai am să beau... mersi... dar piesuța nu merg-He-he...

Paspartu! Un pahar de ceai pentru Savva LukJ*”: îndată, Ghennadi Panfilîci! (Servește *ceaiul*) Mersi, mersi. Dar dumneavoastră, Ghennadi Pa11 filîci? Eu de-abia am servit.

Tăcere mormântală.

Am sperat la peștele cel mare și am plecat e coada-ntre picioare. He-he-he.

KIRI LORDUL

SAVVA LIKKI

LORDUL

SAVVA

LORDUL PASPARTU

SAWA

LORDUL LIKKI

PASPARTU

LORDUL

PASPARTU

SIZI

KIRI SIZI

LIKKI

SIZI

LIKKI

SIZI

LORDUL

SIZI

PAPAGALUL SIZI

LORDUL

SAVVA

LORDUL KIRI

Ghennadi Panfilîci, figuranții întreabă, dacă pot să se demachieze?

(*cu o voce șuierătoare*): Las că le arăt eu dema-chiat, îi demachiez eu îndată! Am înțeles, Ghennadi Panfilîci!... (*Dispare.*) *Apare pe neașteptate și zi, e în costum civil, dar machiat ca rege și cu coroana pe cap.*

La dumneavoastră vin, cetățene autor... Mă numesc Sunducikov,

permiteți-mi să mă prezint. Foarte bună piesă, minunată... Miroase a Shakespeare de la distanță. Am nas pentru așa ceva, domnule, sunt de douăzeci și cinci de ani pe scenă. Se-ntâmpla ca răposatul Anton Pavlovici Cehov, în Corneea, să... Apropo, la lumina zilei semănați cu el din față. Dar, tăticule, nu se poate să procedezi așa cu împărații... Ce-i asta?... Să dispară fără urmă chiar din primul act? (*privește timp*): Păi dacă a murit... Eu înțeleg. Așa îi trebuie unui împărat. Și eu i-aș omorî pe toți. Slavă Domnului, sunt un om conștient și n-am în familie decât narodnici!... Alții n-am avut... Omoară-l, dar în actul doi!... Ce-nseamnă, Anempodist, stilul ăsta de-a-ți bate ioc de oameni? Nu vezi că-i ca și mort. Cum adică?

Păi, Savva a trântit piesa.

A-a! Da, da... înțeleg! înțeleg perfect! Dar spuneți și voi, se poate să te porți așa cu regii? Oricât ar fi de harap, e totuși unsul lui Dumnezeu... Anempodist! Ți-aș fi foarte recunoscător dacă ai tăcea un minut.

Amuțesc. În fața legii, amuțesc. *Dura lex... dura...* Piesa s-a dus de-a dura.

Nu eu am zis-o, Ghennadi Panfilîci, a zis-o papagalul cel de șapte sute.

Metiolkin! Fără bancuri. Savva Lukici! Sper că hotărârea dumneavoastră nu-i definitivă? Ba-i definitivă! Tare îmi place să beau câte un ceai la serviciu... L-ați luat de la Uniunea cooperativelor, probabil? De la Cooperativa... uniunilor... da... Savva

Lukici.

(*brusc*): Mansarda! Deci, din nou mansarda!

Terci gol pe primus... cearșaful rupt...

SAVVA Hm... scuzați-mă, cu mine vorbiți? Sunt Can. tare de-o ureche... Ce ați binevoit să spuneți *Liniște de mormntnt*.

Spălătoreasă dă buzna în fiecare zi: când **w** plătiți, zice, pentru spălatul izmenelor?... Noaptea, stelele privesc prin geamul spart și n-am cu ce pune unul nou!... Șase luni, o jumătate de an m-am perpelit și am înghețat, întâmpinam răsăritul pe strada Pliușciha, cu condeiul în mână și cu stomacul gol!... Și viforul șuieră, duduif tabla de pe acoperiș... iar eu n-am galoși... Va sili Arturâci!

Zău că nu înțeleg... Asta din ce e? Asta? Asta-i din mine! Din adâncul inimii!... Iată... Insula Purpurie! O, Insula mea Purpurie! Vasili Arturâci, niște ceai... monologul... Savva Lukici ăsta-i un monolog din

actul patru 1 Așa... așa... nu prea-mi amintesc. O jumătate... o jumătate de an... am alergat pe la redacții, am tocit pragurile, am scris rapoarte despre incendii... trei ruble șaptezeci și cinci de copeici bucata... și onorariul... cum mi l-au plătit... mă căciuleam ca un cerșetor... (*își scoate peruca.*) Plățiți-mi și mie... dați-mi un mic avans de trei ruble. Uite, când o să termin Insule Purpurie... Și iată că apare un bătrân lugubru-Scuzați-mă, despre cine-i vorba? Și dintr-o mișcare, dintr-o trășătură de condei mă omoară... Iată pieptul meu, străpunge-l cu creionul...

Ce faci, nefericitule?... Niște ceai?... Ah, n-am ce pierde!...

I Sărmanul, sărmanul! Liniștește-te, Vasili Art”.

râci!...

Dumneavoastră n-aveți ce pierde, dar eu ce mânca! Fraților, duceți-l în cabină! Te un templu!... Paspartu! Paspartu!

KIRI

I SAWA: i KIRI

LORDUL

KIRI

BETSY

LADY

LORDUL

LIKKII

SIZI

PASPARTU >

BETSY

(*îl târăsc pe Kiri*).

Vasili Arturâci!... Liniștiți-vă... totul va fi ce-i cu dumneavoastră?

LORDUL

LADY

BETSY

SAWA

LORDUL

SAVVA LORDUL

SIZI

LORDUL

SIZI

LORDUL

SIZI

LORDUL SIZI

(*se smulge*): Dar cine sunt judecătorii? De multe veacuri a lor vrajbă cu viața liberă-i de neîmpăcat. Părerile și le culeg, vezi bine, din prăfuitele jurnale, scoase pe timpul lui Kolceak și ale cuceririi Crimei.

O să mă bage-n belea! Serghei Sergheici, eu mă duc... Fraților, luați-l! Liniștește-te, drăguțele, am să te sărut! Și eu! (*To-i îl duc pe Kiri.*) Ce înseamnă asta?

A fost rănit pe frontul din Polonia... un talent uriaș. Un idiot sadea... inteligență, ideologie... a fost internat la sanatoriul Kanatcikovl. Teatrul e un templu! Nu-i dați importanță, Savva Lukici! Nu mă știți de azi de ieri, Savva Lukici, nu-i așa? Savva Lukici! Cincisprezece mii de ruble! Trei luni de muncă!... Spuneți-mi care-i problema?... Nu există lucruri ireparabile pe lume!... Nu există! E o piesă smenovehovistă". Savva Lukici! Aveți frică de Dum... ce zic!... Aveți frică... dar de cine... nu se știe... nu vă e frică de nimeni... Piesă smenovehovistă? În teatrul meu?...

(*intră*): L-am culcat... perna... valeriană... A rămas Lidia Ivanna cu el. Singură?

Hai, stai liniștit, e și Adelaida acolo. Savva Lukici! În templul meu!... Ha-ha-ha... Păi a fost la mine autorul unei comedii și știți ce mi-a propus? *Zilele Turbinilor*! Ce părere aveți? Păi eu când am văzut bucata aia, a început să-mi bată inima... de indignare. Și, i-am zis, cui i-ați adus asta?

Chiar așa! Eram și eu de față. Cui ați adus-o?... Unde ați adus-o... De unde ați adus-o? Anempodist!

Tac. (*încet.*) Parcă nu el i-a propus o mie de ruble.

— Citat dia piesa *Prea multă minte strică* de A.S. Gri-boedov (*n.t.*).

**** De la *Smenovehovstro* – curent social politic al intelectualității ruse din emigrație, care milita pentru colaborarea cu puterea sovietică, năzuind spre renașterea burgheză a U.R.S.S. (*n.t.*)**

LORDUL Savva Lukici! Care-i problema? Nu-i las eu pe smenovehoviști să se apropie de teatru nici ja distanță de-o lovitură de tun! Care-i problema? SAVVA Finalul.

LORDUL

SAVVA LORDUL

SAWA LORDUL

SAVVA

LORDUL
SIZI LORDUL
SAVVA LORDUL
PASPARTU LORDUL
PASPARTU LORDUL
SAVVA LORDUL
SIZI

Rumoare generală. Atenție.

Absolut corect! Doamne Dumnezeule! Simțeam eu ceva. Îmi ziceam: îi lipsește ceva piesei. Dar ce anume, nu-mi dau seama! Păi sigur că da, finalul! Savva Lukici, sunteți o comoară pentru teatru! Vă jur. O spun pe la toate răspântiile: avem nevoie de asemenea oameni în U.R.S.S! O nevoie vitală! Și care-i problema cu finalul?

Cum se poate, Ghennadi Panfilîci? Cum de nu v-ați dat seama singur? Nu înțeleg! Mă mir... Chiar așa, cum de nu mi-am dat seama, măgar bătrân, idealist din secolul trecut. Dar marinarii, el cine sunt? Proletari, Savva Lukici, proletari, fir-aș să fiu! Păi atunci? În timp ce băștinașii eliberați triumfă, ei rămân...

...În sclavie, Savva Lukici, în sclavie! Ah, ce cretin sunt! Nu zic nu, nu zic. Anempodist!

Dar revoluția internațională, dar solidaritatea?... Unde sunt, Savva Lukici? Ah, prostul de mine! Metiolkin! Dacă îmi organizezi o revoluție internațională în cinci minute – ai înțeles? – **t** „îmbrac în aur!...

Internațională, Ghennadi Panfilîci? Internațională.

Ss face, Ghennadi Panfilîci! Zboară!... Savva Lukici!... Vom avea chiar acum finalul cu revoluția internațională... Dar poate că cetățeanul autor nu dorește revoluție internațională?

Cine? Autorul? Nu dorește?! Aș vrea să-l văd pe acela care nu dorește revoluția internațională! (*Spre parter.*) Poate e cineva care n-o dorește?

— Mina sus!...

Cine-i împotrivă? Hi-hi! Se vede treaba căritatea, Savva Lukici!

LORDUL
SIZI LORDUL
PASPARTU LORDUL
DIRIJORUL
LORDUL

(afectat): Eu n-am asemenea oameni în teatru.

Casierul nici nu i-ar da bilete unui astfel de individ... Anempodist, îl rog eu pe autor să-ți mai adauge ceva în actul întâi, dar te implor:

nu mă bate acum la cap!

Uite pentru asta chiar că-ți mulțumesc!

Toți pe scenă! Toți!

Volodea! Toți la variantă!

Likui Isaici, revoluție internațională!...

Nu mai continuați, Ghennadi Panfilîci, am înțeles eu încă de acum o jumătate de oră. Și nu m-am topit!

Aduceți-l pe autor!

Betsy și Lady îl aduc la braț pe Kiri.

(șoptindu-i șuierător): Acum vom juca o variantă a finalului. Improvizați o revoluție internațională, marinarii trebuie să participe. Dacă vă e dragă piesa... A! Am înțeles... am înțeles... Vă vom ajuta cu toții. Da... da...

Răsună lovitura de gong și luna se aprinde pe cer; în aceeași clipă se aprind și micile felinare din mâinile băștinașilor.

Scena se luminează în roșu.

SUFLERUL Priviți, zeița nopții...

KAI... luna! S-o întâmpinăm deci cu bucurie! *Corul cântă acompaniat de orchestră:*

KIRI

LADY

BETSY

„Trăiască Insula Purpurie Cea mai glorioasă dintre țări”!

AL DOILEA BĂȘTINAȘ

Lumini pe mare!

KIRI Stați puțin! mai încet! Lumini pe mare! KAI Asta ce mai înseamnă? Corabia se întoarce?

Likki, fii gata! LIKKI Sunt totdeauna gata!

În golf intră corabia, luminată în roșu. Pe punte șiruri de marinari fluturând steaguri purpurii cu inscripția: „Trăiască Insula Purpurie /” în fața lor – P a’s p ar t >. i

Tovarăși! Echipajul iahtului „Duncan”, ieșind în larg, s-a răsculat împotriva oropsitorilor capita

PASPARTU

BETSY
BĂȘTINAȘII PAPAGALUL
SAWA
LORDUL
CORUL

liști!... După o luptă înfricoșătoare, echipaje] i-a aruncat în mare pe Păgânel, pe lady Glenar. van și pe căpitanul Gatteras. Eu am preluat comanda. Marinarii englezi revoluționari mă roagă să transmit poporului băștinaș că de acum încolo nimeni nu va mai atenta la libertatea și cinstea lui. Noi, fraților, îi salutăm pe băștinași!... *Pe stâncă*): O, cât sunt de fericită, Paspартu, că te-ai eliberat în sfârșit de exploatarea lordului. Trăiască marinarii englezi liberi! Trăiască Paspартu!

Trăiască Mări-narii englezi revoluționari!... Ura! Ura! Ura! Ura! Ura! Ura!

Muzică tunătoare.

(se scoală și aplaudă).

Scoate-i, scoate-i!... Vai, vai, vai!...

(cântă acompaniat de orchestră):

Iată concluzia noastră logică: Trecând peste orice obstacol

Cu o încununare

(s-o p r an o) victorioasă

(basii) ideologica, încheiem al nostru spectacol... Brusc se lasă tăcere.

KIRI *(își astupă urechile).*

...: SIZI *(apare)*: Poate totuși regele are voie să stea

...și el, măcar așa, pitit pe undeva? Poate totuși

n-a pierit în timpul erupției, ci s-a ascuns, și apol

s-a căit?

LORDUL Anempodist! Afară!...

SIZI Dispar... Mergi, suflete, în iad și fii pe veci captiv; *(Se prăbușește în trapă, învăluit într-o lum-na infernală.)*

LORDUL Savva Lukici! Savva Lukici! Savva Lu... A *(1 auzit cum au jucat-o pe aste?... Ați auzit cum a cântat?... Savva Lukici! Teatrul e un templu*

Tăcere mormântală.

SAVVA LORDUL

! f iii.

TOȚI
„LIKKI SIZI
PĂGÂNEL
GATTERAS
LORDUL
KIRI
LORDUL
BETSY LADY

Reprezentarea piesei... (pauză) e admisă. (strigând): Savva Lukici...

Explozie asurzitoare de entuziasm, o harababură îngrozitoare. Fundalul se ridică. Apar lampioane strălucitoare și oglinzi, peruci pe capete de manechin.

Ura!... Slavă ție, Doamne!... Felicitări!... Bravot
Bravo!...
Coaforii!

(se ridică din trapa din fundul scenei): Croitorii!...

Ah, ce mai final ați trântit!

Unde-mi sunt pantalonii?

Vasili Arturâci! Sculați-vă... Sunteți felicitat!

Nu vreau să aud... nimic... sunt ca și mort...

Veniți-vă în fire, Vasili Arturâci! Piesa a fost admisă.

Vasili Arturâci, dragă Jules Verne! Totul s-a terminat! Te felicităm! Felicitări! Ce?... Pe cine?...

Id: KIRI

LORDUL

— BETSY Felicitări! A fost admisă!

I ladyJ

KIRI

SAVVA

LORDUL SAVVA

LORDUL

BETSY

Cum adică admisă?... O, Insula mea Purpurie!... Insula mea Purpurie!

E, vă mulțumesc, tinere! M-ați mângâiat, drept să vă spun, m-ați consolat! Și pentru corabie vă mulțumesc... O să ajungeți departe, tinere? Departe... v-o prezic eu... Un talent strașnic, doar v-am spus! În

alte orașe, totuși, o să vă interzic piesuța... nici chiar așa: să fie deodată admisă peste tot Firesc! Firesc, Savva Lukici! Lor nu li se pot da asemenea piese. Păi se poate? Nu-s încă de nasul lor, Savva Lukici! (*încet, către Kiri.*) Nici s-o miroasă n-o să le-o dăm provincialilor. O ținem numai pentru noi. Apropo, Vasili Arturâci, pentru siguranță, nici nu mai treceți pe la alte teatre, ci luați-o direct spre casă, nani-nani! Și dacă tot v-am dat cinci sute de ruble, mai primiți un miar... Să fie suma rotundă... Iar dumneavoastră să-mi dați o chitanță... Uite așa... Mersi! He-he! Ce față inspirată are!...

KIRI

PAPAGALUL KIRI

SIZI Dați-mi o mie de ruble și vă asigur că o să am și eu o față inspirată. Pe rege l-ați băgat în mor. mânt din primul act... (*tulbure*): Bani... ruble... Ruble! Ruble! A... Mansardă de șaisprezece arșini pătrați și

! «; „a lumina lunii în loc de pătură... O, geamurile! mele oarbe, răsărit meschin și întunecos... Ruble!... Cine a scris *Insula Purpurie*? Eu – Dâmogațki

Jules Verne. Adio incendiile de pe Meșceanskaia... câini vagabonzi turbați... Trăiască soarele... oceanul... *Insula Purpurie*!

Tăcere mormântală.

„SIZI Dar în piesă văd că n-ați băgat monologurile astea.

TOȚI Ssst... „KIRI Cine a scris *Insula Purpurie*?

LORDUL Dumneata, dumneata, Vasili Arturâci... Acum iartă-mă dacă am țipat la dumneata la mânie... Da, da... Bătrânul Ghennadi e irascibil. SAVVA Un tânăr dus de pasiuni! Am fost și eu cândva așa. Asta era pe timpul comunismului de război...; * <, acuma ce să mai...

KIRI Dar reporterii, cronicarii!... Ah... Așa! E acasă Jules Verne? Nu, doarme, sau e ocupat, scrie... să nu fie deranjat!... Treceți mai târziu... Inima lui arzătoare nu încapă în șaisprezece arșini, îi trebuie lumea largă, liberă... LADY Cât e de interesant!...

DIRIJORUL Orchestra vă felicită, Vasili Arturâci... KIRI *Mergi...* Mulțumesc, *Danke sehr*. Vă rog, cetățeni, să poftiți la mine, în noua mea locuințălocuința dramaturgului Dâmogațki – Jules Verne, la mezanin, cu icre negre... vreau muzică!... DIRIJORUL Nu mai continuați, am și înțeles...

Orchestra cântă ceva din Bărbierul din Sevilla.

1 „” KIRI (*către Lord*): Ce-i, seniorul meu? Am avut ceva ia:

inspirație, ce ziceți?... Ce spuneți, seniorul meu

rs LORDUL Ai avut, ai avut, Vasili Arturâci... ai avut! Cine să fi avut dacă nu dumneata? KIRI Minunat e Domnul nostru în Sion... Ah, lung n drumul pân'la Tipperary... SAVVA Ce tot zice-acolo?

PASPARTU

LORDUL

S-a scrântit din cauza banilor... ce-i, ușor?... O mie de ruble! Ghennadi Panfilîci? Casierul întreabă dacă a fost admisă? Poate să vânda bilete? Poate, trebuie, e necesar, neapărat, fără întârziere!

Muzică.

KIRI LORDUL

Amândouă casele să fie deschise de la nouă nouă!... Astăzi și mâine, și în fiecare zi!... Și în vecii vecilor!

Să fie scos *Oedip*... Se joacă *Insula Purpurie*! Metiolkin, să se dea anunțuri luminoase! PASPARTU S-a făcut, Ghennadi Panfilîci!

Pe corabie, pe vulcan, în sala de spectacole se aprind litere de foc:
Insula Purpurie – *astăzi și în fiecare zi!*

KIRI Și acum, și pururea, și în vecii vecilor! SAVVA Amin!

CORTINA

SFÂRȘ I T